

KÖZOKTATÁSI SZAKÉRTŐK (ORSZÁGOS) EGYESÜLETE

1172. Budapest, Hősök tere 9.

☒: 2119 Pécel, Pf.: 21.

✉: kosze2010@gmail.com

Web: www.koszoe.hu

Közoktatási Törvény koncepciója

---

*A Közoktatási Szakértők (Országos) Egyesülete által összegyűjtött
vitaanyag*

2011. január 06.

A véleményben fekete színnel a rendeletervezet szövege, **pirossal** a javasolt kiegészítések, vélemények találhatók.

VITAIRAT

Tartalom

Közoktatási Törvény koncepciója	1
Összegző vélemények, észrevételek a koncepcióval kapcsolatban	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
BEVEZETÉS	4
A TÖRVÉNY ÚJ VONÁSAI	4
A törvény	4
ALAPELVEK	5
A KÖZOKTATÁSI TÖRVÉNY CÉLJA	6
A KÖZOKTATÁSI TÖRVÉNY HATÁLYA	7
A KÖZOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK	8
Óvoda	8
Általános iskola	8
Középfokú iskola	9
Szakiskola	10
Szakközépiskola	11
Gimnázium	11
Gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézmény és konduktív pedagógiai intézmény	12
Alapfokú művészetoktatási intézmény	12
Kollégium	12
Pedagógiai szakszolgálatok	13
Pedagógiai szakmai szolgáltató (Pedagógiai intézet)	13
Többcélú közoktatási intézmények	13
A KÖZOKTATÁSI INTÉZMÉNY ALAPÍTÁSA, MŰKÖDÉSE ÉS VEZETÉSE	14
Az önkormányzati törvény módosítása szükséges hozzá	18
A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA	18
A tanulmányokban való előrehaladás és az értékelés	18
A tanítás-tanulás tartalmi szabályozása	19
Nemzeti alaptanterv	19
Kerettantervek	20
Helyi tanterv	20
Pedagógiai program	21
Vizsgarendszer	21
Felvételi vizsgák	21
Érettségi vizsga	22
Tankönyv- és taneszköz-ellátás	24
A KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEKEK	24
Közösségben (ideiglenesen) nem nevelhető tanulók	25
A tehetséggondozás	25
A különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése-oktatása	26
A KÖZOKTATÁSI INTÉZMÉNY SZEREPLŐI ÉS PARTNEREI	27
A tanulók	27
A tanulói jogviszony	27
A tanuló kötelességei és jogai	28
Diákképviselő, diákönkormányzat	29
A pedagógusok és alkalmazottak	30
A pedagógus alkalmazásának feltételei	31
A pedagógus kötelességei	31
A pedagógus jogai	32
A pedagógusok létszáma	33
A pedagógusok képviselője	33
A pedagógiai munkát segítő alkalmazottak	33
A szülők	34
Szülői képviselő	34
FINANSZÍROZÁS	34
A NEM ÁLLAMI, NEM ÖNKORMÁNYZATI FENNTARTÁSÚ INTÉZMÉNYEK SPECIÁLIS SZABÁLYAI ..	35
Egyházak által fenntartott közoktatási intézmények	36

VITAIRAT

A KÖZOKTATÁS IRÁNYÍTÁSA ÉS ELLENŐRZÉSE	37
Az oktatásért felelős miniszter irányító szerepe	37
Az Oktatási Hivatal és a megyei kormányhivatalok.....	38
Önkormányzat, jegyző, főjegyző.....	39
ELLENŐRZÉS	40
Szakmai támogatás.....	41
Mentor	41
Szakértő	41
Szaktanácsadó.....	42
Vizsgaelnök.....	42
Országos névjegyzékek	42
AZ ÖSSZMAGYARSÁG HELYE A MAGYAR OKTATÁSI RENDSZERBEN	43
NEMZETKÖZI RENDELKEZÉSEK.....	43
MELLÉKLETEK.....	46
1. melléklet.....	46
Előkészítő, kislétszámú és felkészítő osztályok indításának szabályai	46
2. melléklet.....	46
A tankötelezettség szabályai	46
Az iskolaérettségi vizsgálat részei:	47
3. melléklet.....	48
Hídprogram	48
4. melléklet.....	48
A középiskolába történő felvétel szabályai	48
5. melléklet.....	49
A hat és nyolc évfolyamos gimnáziumok működésének szabályai	49
6. melléklet.....	51
Többcélú intézmények	51
7. melléklet.....	52
Közoktatási intézmények fenntartásának, alapításának és megszüntetésének szabályai, fenntartói jogosultságok	52
8. melléklet.....	56
A vezető-helyettesek létszáma	56
9. melléklet.....	56
A közoktatási intézmény vezetőjének megbízása.....	56
10. melléklet.....	57
A szervezeti és működési szabályzat és a házirend	57
Szervezeti és működési szabályzat	57
Házirend	59
11. melléklet.....	59
Irányelvek a csoportok és osztályok létszámának megállapításához.....	59
Csoport, osztály szervezésének létszámhatárai.....	59
12. melléklet.....	60
A pedagógiai program.....	60
13. melléklet.....	62
A különleges bánásmódot igénylő' gyermek, tanulók fogalmának értelmezése.....	62
Fegyelmi szabályzat és eljárás.....	63
Az alkalmazás feltételei.....	63
<i>Pedagógus munkakör</i>	64
Kivételi szabályok	65
A gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményekben	66
16. melléklet.....	67
Osztályok és pedagógusok heti kötelező óraszama, a létszám megállapításának elvei	67
Osztályok heti kötelező óraszama	67
Pedagógusok és vezetők heti kötelező óraszama.....	69
A nevelő-oktató munkát segítő alkalmazottak köre és létszáma	70
18. melléklet.....	72
Országos szakmai ellenőrzés.....	72
A TÖRVÉNYHEZ KAPCSOLÓDÓ JOGSZABÁLYOK JEGYZÉKE	73
További kapcsolódó, módosításra váró jogszabályok	73

VITAIRAT

BEVEZETÉS

A 2010. tavaszi országgyűlési választások eredménye egyértelmű felhatalmazást adott arra, hogy új értékalapokra helyezzük az oktatási rendszer egészét. Ennélfogva szükségszerű egy új közoktatási törvény megalkotása is. Az új törvénynek szakítania kell a jelenleg hatályos szabályozás látszólagosan értéksemleges és döntően az egyéni jogokra alapuló szemléletével, és meg kell teremtenie a nemzeti fejlődés szolgálatába állított közoktatási rendszer és intézményei működésének alapvető szabályait. Az új törvény műfaját tekintve is különbözik a hatályostól, mivel kerettörvény, azaz csak a legfontosabb területekkel foglalkozik, a részleteket kormányrendeletek, illetve miniszteri rendeletek fogják szabályozni, és illeszkedik hozzá a pedagógus életpálya-modell életbe léptetését szabályozó új törvény is. Így érhetjük el, hogy az új közoktatási törvény átlátható és érthető legyen, valamint azt, hogy a későbbiekben szükségesnek mutatkozó pontosítások ne követeljenek minden esetben hosszadalmas eljárást igénylő törvénymódosításokat. A jogbiztonság, a kiszámíthatóság és a kellő rugalmasság így egyaránt szavatolható.

Egyetértünk azzal a szándékkal, hogy az új közoktatási törvény szakít a korábbi törvény szemléletével, s a nemzeti fejlődés szolgálatába állítja az új közoktatási rendszert, hiszen mi más szolgálhatna a közoktatási rendszer, mint a nemzeti fejlődést.

A TÖRVÉNY ÚJ VONÁSAI

A törvény

- kiindulópontja, hogy a közoktatás nem szolgáltatás, hanem közszolgálat (egyetértünk a szándékkal)
- egyértelművé teszi a közoktatás szereplőinek helyzetét a hatáskörök, a kötelességek és a jogok egyensúlyának megteremtésével (egyetértünk a szándékkal)
- kinyilvánítja, hogy a szakmai döntéseket szakemberek hozzák a szülők és a diákok véleményének meghallgatásával (kifejezetten egyetértünk a szándékkal)
- elismeri az intézmények szakmai önállóságát, ugyanakkor nagyobb állami szerepvállalást tart szükségesnek (egyetértünk a szándékkal)
- új tartalmi szabályozást vezet be (a Nemzeti alaptantervet kiegészíti a közműveltség tartalmi alapjaival és a kötelezően választandó kerettantervek rendszerével) (egyetértünk a szándékkal)

VITAIRAT

- csökkenti a tankönyvek számát, és fokozatos áttérést ír elő az általános iskolai ingyenes tankönyvellátásra
- az érettségi vizsga rendszerében a színvonalemelés, az egyszerűbbé tétel és a költséghatékonyság jegyében új elemeket sorakoztat fel
- bevezeti a pedagógusok munkájának külső szakmai ellenőrzését és értékelését (egyetértünk a szándékkal)
- a Pedagógus életpálya-törvénnyel együtt megfogalmazza az értelmiségi pedagógusszerepet, és kiszámíthatóvá teszi a pedagógus életpályát (egyetértünk a szándékkal)
- új finanszírozási rendszer elveit fekteti le, és kialakítja az eljárás rendjét
- megteremti a differenciált és átjárható iskolarendszer kereteit, amelyben csak megfelelő követelmények teljesítése esetén lehet továbbhaladni
- szerves része a tehetséggondozás és a Nemzeti Tehetségprogram
- a leszakadás megakadályozására több új strukturális elemet épít a közoktatás rendszerébe
- célja, hogy a közoktatást befejező fiatalok közel fele alkalmassá váljék felsőfokú tanulmányok sikeres folytatására
- célja, hogy a korábbinál nagyobb költségvetési ráfordítással, és az új szabályozásnak köszönhetően jelentős mértékben javuljon az iskolarendszer eredményessége, hűzóerővé váljék a tudás. (kifejezetten egyetértünk a szándékkal)

ALAPELVEK

A magyar közoktatás törvényi szabályozásának alapját alkotmányos alapértékeink, a Nemzeti Együttműködés Programja, az európai és a magyar közoktatás haladó hagyományai képezik.

- A közoktatás közszolgálat, melynek általánosan érvényes kereteit és tartalmi garanciáit az állam biztosítja a közoktatásra jogosult, illetve arra kötelezett állampolgárok számára.
- A közoktatás a közjót és a mások jogait tiszteletben tartó egyéni célokat egyaránt szolgálja.
- A közoktatásban a gyermekek szülei, illetve gondviselői a nevelés és oktatás feladatát megosztják a közoktatási intézményekkel és a pedagógusokkal. E közös tevékenység alapja a bizalom, az intézmény és a pedagógusok szakmai hitele.
- A közoktatás középpontjában a gyermek és a pedagógus, továbbá a szülő áll, akiknek kötelességei és jogai egységet alkotnak.
- A közoktatás egészét erkölcsi és szellemi értékek határozzák meg, elsősorban a tudás, az igazságosság, a rend, a szabadság, a méltányosság, a szolidaritás, a szektorsemlegesség, továbbá minden hátrányos megkülönböztetés elvetése. A közoktatási rendszer fenntartása az állam közszolgálati kötelessége.
- A közoktatás finanszírozása a közfeladatok ellátását szolgálja.
- Az óvodák 3 éves kortól fogadják a gyermekeket, 5 éves kortól kötelező az óvodai nevelésben részt venni.
- A gyermekek tankötelezettsége 6 éves korban kezdődik, és 17 éves korig tart.
- Az általános iskolát követően, illetve - nyolc vagy hat évfolyamos gimnáziumi képzés választása esetén 5. vagy 7. évfolyamtól kezdődően - minden gyermek képességeinek, törekvéseinek és

VITAIRAT

tudásának megfelelően, a középfokú iskola felvételi követelményei szerint folytathatja tanulmányait.

- A sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók speciális igényeik figyelembe vétele, integrációjuk elősegítése a nevelési-oktatási rendszer prioritásai közé tartozik, amelynek keretei között az oktatási rendszer biztosítja a gyermekek, tanulók számára a hiányzó vagy sérült funkciók helyreállítását, újak kialakítását célzó többletszolgáltatásokat.
- Az iskolarendszer átjárható, azaz a fogadó intézmény követelményei szerint más iskolába vagy iskolatípusba akár tanév közben is át lehet lépni.
- Az alapfokú, az iskolarendszerű szakképzést is magában foglaló középfokú nevelés-oktatás, a felsőoktatás az oktatási rendszer egymásra épülő, szerves részei. A közoktatás bármely szintje felnőttoktatásként is folyhat.
- Ingyenes a gyermekek számára az állam, az önkormányzatok és az egyházak által fenntartott óvodák, iskolák - valamint a helyi önkormányzati kötelező feladatellátásban (közoktatási megállapodással) részt vevő bármely iskola - látogatása a tankötelezettség végéig, illetve az érettségi vizsga letételéig. Ugyancsak ingyenes a második szakképzettség megszerzése, továbbá a pedagógiai szolgáltatások és szakszolgálatok igénybe vétele.
- **A tankönyvek az általános iskolában ingyenesek, az iskola tulajdonát képezik.**¹

Örülünk az ingyenes tankönyveknek, azonban nem igazán kezelhető az iskolai tulajdon. Nem kerül többbe az sem, ha a tankönyvek térítésmentesen a tanuló tulajdonát képezik, mert a tanév folyamán a tankönyvek java annyira elhasználódik, hogy a következő tanévre már nem igazán használható.

Át kell gondolni azt is, hogy a tankönyv a későbbiek folyamán is szükséges lesz a tanuló számára, így, ha azt az iskola visszaveszi, a későbbi tanulmányok esetében a gyermek számára nem áll rendelkezésre.

Problémát jelent az iskolában a nyilvántartás és a tárolás is, ugyanakkor nincs kézzelfogható haszna.

Ezért javasoljuk, hogy az ingyenes tankönyvek – az eddigi gyakorlatnak megfelelően – képezzék a tanuló tulajdonát.

- A közoktatás rendszerének alapelemei a szakmai önállósággal rendelkező intézmények. Munkájuk minőségét, demokratikus és jogszerű működésüket törvényi szabályozás és állami ellenőrzés biztosítja.
- A szülőknek jogukban áll világnézetük szerint iskolát választani gyermeküknek.
- A tanítás nyelve magyar, nemzetiségi iskolákban részben vagy egészben a nemzeti-etnikai kisebbség anyanyelve, a két tanítási nyelvű iskolákban - külön jogszabály szerint - részben a célnyelv.

A KÖZOKTATÁSI TÖRVÉNY CÉLJA

A közoktatási rendszer célja a test, a lélek és az értelem arányos fejlesztésének, valamint az ismeretek, készségek, képességek, jártasságok, attitűdök és az erkölcsi rend összhangjának tiszteletben tartásával a személyiség és a közösségek harmóniájának elősegítése.

2013-tól, felmenő rendszerben

VITAIRAT

Kiemelt Célja továbbá az egységes, jó minőségű, magas színvonalú oktatás biztosítása minden gyermek részére.

Kiemelt Célja továbbá a leszakadás megakadályozása és a tehetséggondozás.

A Magyar Köztársaság oktatáspolitikája nemzeti oktatáspolitikáé, céljai összhangban vannak az Európai Oktatási Térség értékeivel, melynek alakításában a Magyar Köztársaság aktívan részt vesz.

Az egyesületünk egyetért a célokkal, azonban – ha szükséges a kiemelés – a kiemelt célt másként fogalmazzuk meg. Szerintünk a leszakadás megakadályozása és a tehetséggondozás csak bizonyos rétegeket érint, ezért – bár elengedhetetlen dolog a lehetőség biztosítása – ne legyen kiemelt cél.

Egyrészt azért, mert a „Bevezetés” harmadik mondatában éppen azt fejtik ki, hogy szakítanak azzal a korábbi „...**döntően az egyéni jogokra alapuló szemléletével...**” és megteremtik a „**...nemzeti fejlődés szolgálatába állított közoktatási rendszer...**”-t, tehát akkor a teljes nemzeti közösséget érintő célok kiemeltnek legyenek és ne csak „*célja továbbá*”, legyen, valamint azért is, mert ezzel a megfogalmazással úgy tűnik, mintha valós leszakadás és valós tehetségelhanyagolás lenne az országban. A valóságban egyes rétegek lemaradását nem elsősorban a közoktatás hibája, hanem sokkal inkább a réteg társadalmi/szülői közösségének közömbössége, a káros nevelési minták tömeges megjelenése (Média), valamint a lemaradó réteg érdektelensége, igénytelensége okozta. A tehetséggondozás sem elhanyagolt állapotban volt, hanem a folyamatosan szűkülő források elfojtották a kibontakozás lehetőségét.

Mi kiemelt célként magát, a magas színvonalú nemzeti oktatás megteremtését tartjuk. Szerintünk a lemaradó rétegeket nem felzárkóztatni, a tehetségeket nem gondozni kell, hanem lehetőséget kell nyújtani a tanulóknak a felzárkózásra, a tehetséges tanulóknak a kibontakozásra.

A KÖZOKTATÁSI TÖRVÉNY HATÁLYA

A törvény az óvodai nevelés, illetve a tanköteles kor végéig, majd az élethosszig tartó alap- és középfokú nevelés-oktatás valamennyi intézményesült formájának jogi kereteit határozza meg. Bár a bölcsődei nevelés és a szakképzés más törvényi szabályozás hatálya alatt áll, a közoktatási törvény figyelembe veszi ezeknek a teljes nevelési folyamatban betöltött, s a közoktatáshoz szorosan kapcsolódó szerepét is.

A törvény hatálya kiterjed a Magyar Köztársaság területén működő minden, a közoktatási tevékenységben, ennek igazgatásában részt vevő szervezetre, intézményre, ezek alapítóira, fenntartóira, a közoktatás céljainak megvalósításában részt vevő, e szervezetekkel foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban álló pedagógusokra és más alkalmazottakra, az óvodai ellátást igénybe vevő, arra kötelezett, illetve a tanköteles korú vagy a közoktatásban részt vevő, tanulói jogviszonyban álló más személyekre. Kiterjed továbbá a magyar állam által fenntartott közoktatási intézményeknek a

VITAIRAT

Magyar Köztársaság területén kívül folytatott nevelő-oktató tevékenységére. (egyetértünk a szándékkal)

A KÖZOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK

A közoktatás intézményei: az óvoda és az összevont óvoda-bölcsőde, az általános iskola, a közép fokú iskola, amely szakiskola, speciális szakiskola, szakközépiskola és gimnázium formájában működhet, a gyógypedagógiai, a konduktív pedagógiai intézmény, az alapfokú művészetoktatási intézmény, a kollégium, továbbá a közoktatást támogató pedagógiai szakszolgálatok és pedagógiai szakmai szolgáltatók, továbbá többcélú intézmények.

Óvoda

Az óvoda - jogszabály szerint - a kisgyermek nevelését látja el 3 éves kortól a tankötelessé válásig, de legkésőbb annak az évnek augusztus 31-éig, amelyben a gyermek a 7. életévét betölti. Kiemelt feladata az anyanyelvi készségek és az életkornak megfelelő viselkedés- és mozgásformák fejlesztése, testi, lelki, szellemi egészségük fejlesztése, a szocializáció, a művészeti nevelés és - indokolt esetben a pedagógiai szakszolgálat szakértői bizottsága véleménye alapján (lásd a 2 mellékletet) - javaslattétel az iskolai tanulmányok megkezdésére.

Minden településen, ahol legalább nyolc óvodáskorú gyermek él és a szülők ezt igénylik, működni kell egy óvodai vagy összevont bölcsődei-óvodai csoportnak. Ez utóbbi két és fél éves kortól fogadhat gyermeket.

Általános iskola

Általános iskolai tanulmányait tanköteles kort betöltött gyermek kezdeni meg (lásd a 2 mellékletet).

Az általános iskola az alapfokú nevelést-oktatást biztosítja országosan egységes követelmények szerint. Nyolc évfolyammal működik, amelyet megelőzhet, illetve követhet egy-egy általános iskolára, illetve közép fokú iskolára felzárkózást biztosító, előkészítő tanév (lásd az 1. és 3. mellékleteket).

Az általános iskola két pedagógiai szakaszra oszlik (alsó és felső tagozat), amelyek céljukat és szervezési módjukat tekintve különböznek egymástól.

VITAIRAT

Az alsó tagozat feladata az alapvető kompetenciák életkornak megfelelő fejlesztése, meghatározott ismeretek megtanítása, és a mindennapos testmozgás biztosítása. **Kifejezetten egyetértünk a szándékkal, az alsó tagozat ne végezzen szaktárgyi tanítást, hanem az alapkompenciák kialakításával és fejlesztésével foglalkozzon (írni, olvasni, számolni tanítson), de azt magas határfokkal!**

Az alsó tagozaton a nevelés-oktatás folyhat összevont osztályokban is.

A felső tagozat feladata a kompetenciák fejlesztése és a mindennapos testmozgás mellett a szaktárgyi tanulmányokba való fokozatos bevezetés. **Kifejezetten egyetértünk a szándékkal. A felső tagozat ne „kisgimnázium” legyen, hanem a szaktárgyi érdeklődés felkeltésével, gyakorlat-orientált oktatással olyan stabil általános alapokat adjon, amellyel bármilyen középiskola megcélozható!**

Külön szeretnénk felhívni a figyelmet a korábbi néhány évtizedben lezajlott káros változásokra a készségtárgyak területén. Az ének-zene (érzelmi nevelés), valamint a rajz (esztétikai nevelés) drámai változáson ment át, szinte meg is szűnt (ált. heti 1 óra). E tárgyak heti óraszámának növelése a hatékony nemzeti köznevelés szempontjából elengedhetetlen!

Az általános iskola feladatait jogszabály (Nemzeti alaptanterv) részletezi.

Az általános iskola tagozatos rendszerben is működhet (művészeti, sport-, nyelvi vagy más tagozattal a Nemzeti alaptanterv és a kerettantervek szerint).

Minden településen, ahol ezt legalább nyolc szülő igényli, működni kell az alsó tagozat feladatait ellátó tagiskolának.

Középfokú iskola

Középfokú iskolai tanulmányaikat az adott középfokú iskola felvételi követelményei szerint azok a tanulók kezdenek meg, akik sikeresen elvégezték az általános iskolát vagy a hídprogramot (ld. a 3. mellékletet), illetve szakiskola esetén azok is, akik betöltötték a tizenhatodik életévüket. A középfokú iskola az általános iskola befejezése után (nyolc vagy hat évfolyamos gimnázium esetében az általános iskola negyedik vagy hatodik évfolyamának elvégzése után) kezdődik, és a tankötelezettség végéig, illetve a középfokú tanulmányok lezárásáig végzi nevelő-oktató tevékenységét.

VITAIRAT

A jelenlegi oktatási rendszer párhuzamosságai sok zavart és értelmetlen rivalizálást hoztak az intézmények között. A tapasztalat azt bizonyítja, hogy a hat- és nyolcévfolyamos gimnáziumok, s különösen ez utóbbi, nem váltja be igazán a hozzáfűzött reményeket. Ez a téma sok feszültséget okoz országszerte. Fontos lenne **hatásvizsgálatot végezni**, s megtudni, hogy e középiskolák mennyire vesznek részt a valós tehetségfejlesztésben, illetve, mennyire maradt meg a már korábban elismert négyévfolyamos elitiskolák súlya e területen. A hat- és nyolcévfolyamos képzést csak olyan iskolában volna szabad engedni, ahol valós a produktum. Nincs annyi tehetséges gyermek az országban, mint ahány ilyen iskola működik, viszont a közepes szinten működő hat- és nyolcévfolyamos gimnáziumok károkozása az általános iskolákban nagyobb, mint a hozadéka.

Feladata a fiatalok felnőtt társadalomba való bevezetése, integrálása a beilleszkedéshez szükséges műveltségtartalom biztosításával, továbbá a pályaorientáció, illetve felkészítés a felsőfokú tanulmányok megkezdésére vagy a munkába állásra. Képzési jellege szerint lehet szakiskola, szakközépiskola vagy gimnázium; ezek a szakirány vagy a tagozatok szerint eltérő programok alapján haladhatnak.

A középfokú iskolák egymás között átjárhatók a fogadó iskolák követelményei szerint. Az átjárás lehetséges egyszerű átvétellel, különbözeti vizsgával, halasztott különbözeti vizsgával vagy a felzárkózás érdekében tanévismétléssel. Az átvevő iskolák tanárai segítséget nyújtanak az átlépő diáknak a tantervi különbségek kiegyenlítésében, illetve a hiányok pótlásában. A középfokú iskolai tanulmányok megkezdésére még nem alkalmas fiatalok számára úgynevezett hídprogramot megvalósító egyéves képzés szervezhető (lásd a 3. mellékletet).

Szakiskola

A szakiskola három évfolyammal működik, és tanulóinak szakképesítést ad. Fogyatékossgal élő tanulók szakiskolai képzését látja el a *speciális szakiskola*, ahová öt vagy hat évig járhatnak a tanulók.

A szakiskola feladata diákjainak alkalmassá tétele arra, hogy szakképzett munkavállalóként állhassanak munkába itthon vagy külföldön, illetve feladata a szakmai vizsgára való felkészítés. A szakiskolát végzett diákok évfolyam beszámítással érettségit adó iskolában tanulhatnak tovább. A speciális szakiskola a munkába álláshoz és az életkezdéshez segíti hozzá a fiatalokat. A szakiskola iskolai rendszerű működésének szakmai kereteit a szakiskolai kerettanterv jelöli ki.

VITAIRAT

Egyetértünk a szakmunkásképzés visszaállításával. A szakképzésben résztvevő tanulók jelentős része nem szívesen tanul 4 éven át közismereti tantárgyat, viszont kiváló szakmunkások lehetnek.

Szakközépiskola

Szakközépiskolába meghatározott eredménnyel (4. melléklet) vagy külön felvételi eljárás keretében lehet felvételt nyerni.

A szakközépiskola öt átfogó szakterület (agrár, humán, gazdasági-szolgáltatási, műszaki és művészeti) valamelyikére készíti fel diákjait.

A szakközépiskola - kerettantervének megfelelően - négy vagy öt évfolyammal működik, felkészít az érettségi vizsgára, és szakképesítést ad. Egyes szakmákban az ötödik évben folyó képzéssel technikus végzettség szerezhető.

A szakközépiskola feladata diákjainak alkalmassá tétele a szakirányú munkavállalásra, felkészítés az érettségi vizsgára, illetve a felsőoktatásban való szakirányú továbbtanulásra. Szakmai feladatait a szakközépiskolai kerettanterv jelöli ki.

Szakközépiskolába meghatározott eredménnyel (4. melléklet) vagy külön felvételi eljárás keretében lehet felvételt nyerni. A meghatározott eredménnyel kapcsolatban nem szerepel utalás az említett mellékletben.

Gimnázium

Gimnáziumba csak megfelelő tanulmányi eredménnyel, külön felvételi eljárás szerint (4. melléklet) lehet felvételt nyerni. A gimnázium általában négy, de lehet hat vagy nyolc évfolyamos is. Hat vagy nyolc évfolyammal az a gimnázium működhet, amely megfelel az e törvény 5. mellékletében foglalt kritériumoknak.

A gimnázium feladata diákjainak az érettségi vizsgára történő felkészítése és alkalmassá tétele a felsőoktatásban való helytállásra.

A gimnázium szakmai követelményeit a különböző kerettantervek (például humán, reál) jelölik ki.

VITAIRAT

Gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézmény és konduktív pedagógiai intézmény

A gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézmény és a konduktív pedagógiai intézmény sajátos nevelési igényű gyermekeknek ad óvodai ellátást és iskolai képzést, ha számukra a legmegfelelőbb fejlődést ez az intézménytípus tudja biztosítani.

Alapfokú művészetoktatási intézmény

Az alapfokú művészetoktatási intézmény feladata a tanuló harmonikus egyéniségének fejlesztése, a művészi kifejezőkészség megalapozása, a tehetség fejlesztése, felkészítés szakirányú továbbtanulásra, az iskolai művészeti nevelés kiegészítése. Az alapfokú művészetoktatás zeneművészet, képző- és iparművészet, báb- és színművészet, valamint táncművészet ágakban folyhat.

Feladata továbbá a művészi tehetségek felfedezése, gondozása és fejlesztése, adottságaik kibontakoztatása.

Az alapfokú művészetoktatási intézményben az első szak tanulása jelképes térítési díj mellett, a második szak tanulása tandíj (a költségek térítése) mellett lehetséges.

Az alapfokú művészetoktatás keretében történő művészeti nevelés és oktatás céljában, tartalmában, eszközeiben, személyi és tárgyi feltételeiben eltér a Nemzeti alaptanterv által biztosított művészeti neveléstől. Tantervi programjáról, vizsgakövetelményeiről, személyi, tárgyi feltételeiről külön jogszabály rendelkezik.

Kollégium

A kollégium önálló, vagy más közoktatási intézmény részeként működő nevelőintézmény. Általában tízéves kortól - a testi, érzékszervi, értelmi fogyatékoság miatt sajátos nevelési igényű gyermekek és tanulók esetében az óvodai nevelés kezdetétől - fogadhat tanulókat. Feladata, hogy a lakóhelyüktől távolabb tanuló, vagy szociális okok miatt a családjuktól elszakadt fiatalok értelmi-, erkölcsi- és egészségnevelésében, alpműveltségük mélyítésében, képességeik fejlesztésében támogassa őket, formálja egyéni és közösségi viselkedésüket, segítse beilleszkedésüket. A kollégium működésének szabályait és pedagógiai munkájának irányelveit jogszabály állapítja meg.

VITAIRAT

Pedagógiai szakszolgálatok

A pedagógiai szakszolgálatok feladata mindazon feladatok szakszerű ellátása, melyek meghaladják az általánosan képzett pedagógusok kompetenciáit. Így a logopédiai szakszolgálat, a fejlesztő pedagógusi szakszolgálat, gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás, a gyógytestnevelés, a konduktív pedagógiai ellátás, a fejlesztő felkészítés, továbbá szakértői bizottságok működtetése a gyerekek diagnosztizálására, valamint a pályaválasztási tanácsadás és a nevelési tanácsadás. A pedagógiai szakszolgálatok szakember-létszámát - a megelőző három év esetszám-átlagát figyelembe véve - úgy kell megállapítani, hogy egy-egy gyermeknek két hétnél hosszabb időt ne kelljen a vizsgálatra várakoznia.

A szakértői bizottságok a sajátos nevelési igényű és a különleges bánásmódot igénylő gyermekek felülvizsgálatát legalább évente, illetve szükség szerint gyakrabban elvégzik.

A pedagógiai szakszolgálatok létszámát és működését, feladatait jogszabály szabályozza.

Pedagógiai szakmai szolgáltató (Pedagógiai intézet)

A pedagógiai szakmai szolgáltató (pedagógiai intézet) országos szakmai irányítás mellett segíti a fenntartók szakigazgatási munkáját, ellátja a tantárgygondozói feladatokat, továbbá szaktanácsadást, tájékoztatást nyújt pedagógusok és intézmények részére, pedagógus továbbképzéseket és tanulmányi versenyeket szervez, valamint közreműködik az országos mérési-értékelési feladatok ellátásában és lebonyolítja az érettségi vizsgákat. Pedagógiai intézetet megyei kormányhivatalok vagy nevelési-oktatási intézményt fenntartók alapíthatnak és működtethetnek.

Ha pedagógiai intézetet megyei kormányhivatalok vagy nevelési-oktatási intézményt fenntartók alapíthatnak és működtethetnek, mi lesz a sorsa a már évek óta jól működő, sikeres, egyéb (Pl.: szakértői cégek által működtetett) szolgáltatóknak? Ez a törekvés a szakmai szolgáltatást centralizálja főleg állami, illetve intézmény fenntartói kézbe helyezi, mely lehet egyházi és alapítványi is.

Többcélú közoktatási intézmények

Az előzőekben felsorolt oktatási intézmények különböző megoldásokban többcélú intézményként is működhetnek. A szakképző intézmények integrációja révén jöhet létre a térségi integrált szakképző központ (TISZK). Az integrált oktatási intézményekre vonatkozó további szabályozást lásd a 6. mellékletben.

VITAIRAT

A KÖZOKTATÁSI INTÉZMÉNY ALAPÍTÁSA, MŰKÖDÉSE ÉS VEZETÉSE

A közoktatási intézmény alapítója, fenntartója tekintetében lehet állami, önkormányzati, egyházi és más szervezet, illetve személy által, továbbá pedagógusképzést folytató felsőoktatási intézmény által (gyakorlóiskola) alapított, fenntartott intézmény.

A törvény biztosítja az óvoda- és iskolaalapítás szabadságát az állam által meghatározott jogszabályi feltételek mellett (lásd a 7. mellékletet). Az intézmény működéséhez szükséges tárgyi, pénzügyi és személyi feltételeknek, továbbá az intézmény törvényes működésének biztosítása a fenntartó feladata. Az állam az intézmény működését erre rendelt szervezetei útján ellenőrzi.

A közoktatási intézmény tevékenységét a jogszabályoknak megfelelően az *alapító okirat* határozza meg. Ennek kiadása és módosítása a fenntartó joga és feladata. Az alapító okirat határozza meg az intézmény működésének alapvető, egyedi szervezeti és működési sajátosságait. Munkaszervezésének kereteit, a demokratikus működés részleteit - jogszabályok mellett - a szervezeti és működési szabályzat (a továbbiakban SZMSZ) továbbá az intézmény házirendje rögzíti.

Az SZMSZ-t a nevelőtestület fogadja el és a fenntartó hagyja jóvá.

Az SZMSZ tartalmát és a jóváhagyás szabályait a 10. melléklet tartalmazza.

Az SZMSZ-ben szabályozható minden olyan kérdés, amelyet törvény, jogszabály és az alapító okirat nem szabályoz.

A közoktatási intézmény legfőbb döntéshozó szerve a *nevelőtestület*. A nevelőtestület döntési jogkörébe tartozik

- a) a nevelési, illetve a pedagógiai program és módosításának elfogadása;
- b) a szervezeti és működési szabályzat és módosításának elfogadása;
- c) a nevelési-oktatási intézmény éves munkatervének elkészítése és jóváhagyása;
- d) a továbbképzési program elfogadása;
- e) a nevelési-oktatási intézmény munkáját átfogó elemzések, értékelések, beszámolók elfogadása;
- f) a nevelőtestület képviselőjében eljáró pedagógus kiválasztása;
- g) a tanulók fegyelmi ügyeiben való döntés, a tanulók osztályozóvizsgára bocsátása;
- h) az intézményvezetői, intézményegység-vezetői pályázathoz készített vezetési programmal összefüggő szakmai vélemény kialakítása;
- i) jogszabályban meghatározott más ügyek.

A közoktatási intézmény szakmai munkájának irányításában, tervezésében, szervezésében és ellenőrzésében a *szakmai munkaközösség* vesz részt. A szakmai munkaközösség feladatai különösen:

- a) a helyi tanterv és a szaktárgyi programok összehangolása;
- b) az ellenőrzések, mérések és az iskolai értékelés összehangolása;

VITAIRAT

- c) a vizsgakövetelmények összehangolása, a vizsgáztatás;
- d) tanulmányi versenyek, programok szervezése;
- e) tehetség gondozás, felzárkóztatás, tanórán kívüli programok;
- f) intézményi és intézményen kívüli programok szervezése;
- g) gondoskodás a tankönyv- és taneszköz-ellátásról;
- h) belső továbbképzések, konzultációk szervezése;
- i) részvétel a továbbképzési terv összeállításában.

A szakmai munkaközösséget *munkaközösség-vezető* vezeti, akit a munkaközösség javaslatára az intézményvezető bíz meg legfeljebb öt évre. A megbízás legfeljebb egy alkalommal meghosszabbítható.

A munkaközösség-vezető **nem társadalmi, hanem szakmai vezetői funkció**, amely munka szakszerű végzésének alapfeltétele, hogy a munkaközösség-vezetőt szakmailag a pedagógusok elismerjék, felnézzenek rá.

A munkaközösség-vezetőnek sokszor népszerűtlen feladatai is vannak, ezt el is várja tőle a törvény (L.: felsorolás). Így nem igazán népszerű már most sem a pedagógusok körében. Többek között azért, mert igen sok és sokrétű feladatot jelent a vállaló személy számára, ám sem hatáskört, sem jövedelmet (kevesebb a pótléka a beosztott osztályfőnök pedagógusnál) nem jelent (jelenleg sem), viszont felelősséget, nagyon sok többletmunkát igen.

A munkaközösség-vezető a szó valódi értelmében vezető, amely funkció ellátásának elsőrendű kritériuma, hogy a személye vezetésre alkalmas személy legyen, tudjon következetesen és igazságosan bánni a kollégáival, titoktartó legyen, tudja kezelni a konfliktusokat, szavának, javaslatainak tekintélye legyen, jó kommunikációs képességgel rendelkezzen, tudjon jól érvelni, szakmai érvelései meggyőzőek legyenek, jó érdekérvényesítő képességgel rendelkezzen. Különösen fontos az is – tekintettel arra, hogy a munkaközösség-vezető az intézmény vezetőségének tagja – hogy jelentős elkötelezettséget tanúsítson az intézménnyel kapcsolatban. Mindez „nem terem meg” mindenkiben, így az alkalmas személy megtalálása, az intézmény alapvető érdeke, mert az intézmény szakmai munkáját a személye igen jelentősen befolyásolhatja.

A munkaközösség-vezető egyszeri újraválaszthatóságának törvényi előírása azt eredményezi, hogy a feladat ellátásában többé nem számít a szakmai elismertség, nem számít a tapasztalat és a gyakorlat, nem lesz egyfajta elismerés sem a megbízás (akár a közösség részéről), mert rotációs rendszerrel előbb-utóbb mindenkire sor kerül, akár alkalmas rá, akár nem.

VITAIRAT

Ennek a döntésnek a legnagyobb hátránya, hogy nem lesz követendő vezetői minta, nem lesz a feladatnak értéke, és a munkaközösség szakmai munkájának leépülését fogja eredményezni.

Javasoljuk, hogy a munkaközösség-vezető megbízásának feltétele legalább 10 éves pedagógusi gyakorlat (legalább pedagógus II), továbbá a munkaközösség tagjai többségének, és az intézmény vezetésének (igazgató, érintett igazgatóhelyettes/ek) egyetértése legyen. A munkaközösség-vezető pótlékának mértékét – a munkája, felelőssége, valamint feladatai mennyisége alapján, egy középvezetőhöz méltóan – emeljék fel az osztályfőnöki és az igazgatói pótlék közé, a választás 5 évre szóljon, többször ismételhető legyen, s dönthessen a munkaközösség egy tapasztalt, többször újraválasztott munkaközösség-vezető esetében úgy, hogy véglegesen megbízzák.

A munkaközösség-vezető a megbízásából legyen visszahívható, amennyiben a munkaközösség tagjainak többsége ezzel egyetért.

A közoktatási intézményt óvodavezető, igazgató vagy főigazgató (a továbbiakban intézményvezető,) vezeti, munkáját vezető-helyettes vagy helyettesek segítik (lásd a 8. mellékletet). A vezető-helyettest a nevelőtestület javaslatára az intézményvezető bízza meg 1-5 évre. A megbízás meghosszabbítható.

Az intézményvezető, a helyettes(ek) és a munkaközösség-vezető(k), valamint a gazdasági vezető alkotják a közoktatási intézmény *vezetőségét*.

Az *intézményvezetőt* - pályázati eljárást követően - a fenntartó bízza meg A) a nevelőtestület és a Pedagóguskamara (átmenetileg a megyei kormányhivatal oktatási osztálya) egyetértésével B) a nevelőtestület egyetértésével C) a nevelőtestület véleményének kikérése után legfeljebb öt évre. A pályázat mellőzhető, amennyiben a fenntartó által javasolt személy megbízásával a nevelőtestület és a Pedagóguskamara is egyetért. Ilyen egyetértés hiányában - illetve amennyiben a fenntartó nem kíván javaslattal élni - a pályázati eljárást mindaddig meg kell ismételni, amíg egyetértés nem alakul ki a három fél között. A megbízás legfeljebb A) egy alkalommal B) többször hosszabbítható meg. (A kinevezés további szabályait lásd a 9. mellékletben.)

Az intézményvezető személyes felelősséget visel a közoktatási intézmény valamennyi feladatának szakszerű, a minőségi fejlődést szolgáló ellátásáért.

VITAIRAT

Hogyan felelhet az intézményvezető mindezért, ha a nevelőtestület hozza a döntéseket (s övé a felelősség)?

Az intézményvezető (és helyettese/i) az intézmény működésének elsőrendű motorja, aki a legtöbb felelősséget viszi a hátán az intézményben, akinek munkájában sok népszerűtlen, nem általa hozott (L.: törvényi előírások) döntéseket kell hatékonyan képviselni, s a döntések felől a kollégáit meggyőzni.

Személyisége vezető egyéniség kell, legyen, minden olyan tulajdonsággal rendelkeznie kell, ami a vezetők számára elengedhetetlen: következetesség, empátia, megbízhatóság, előrelátó képesség, elkötelezettség, kitartás, retorikai képesség, magas gazdasági, jogi, szakmai ismeretekkel kell rendelkezzen, el kell érnie, hogy kollégái elismerjék, felnézzenek rá, számítsanak rá.

Az intézményvezetés egyfajta **szakma**, amelyet **meg kell tanulni**, s e tanulás sok-sok pénzbe, és sok-sok időbe kerül.

A gyengén teljesítő intézményvezetőt előbb-utóbb óhatatlanul kikezdi a környezete, a jó intézményvezető sokáig bírja az egész iskola (nevelőtestület, technikai dolgozók, diákok, szülők, fenntartó) bizalmát.

Mégis, a törvény (már igen régóta) **társadalmi, és nem szakmai vezetőként kezeli** az intézményvezetőt.

Az intézményvezető határozott számú újraválaszthatósága ugyanazt a rotációs rendszert eredményezi, mint a munkaközösség-vezető esetében. Ebben az esetben az intézményvezetői feladat devalválódik, a rendszer elveszti mindazt az értéket, amellyel az intézményvezető képezte és alkalmassá tette magát a vezetői feladatra, s egy újabb személy „kiképzését” kell időben és anyagiilag a közoktatásnak állnia.

Az intézményvezető választásában – különösen a kis községek iskolái esetében – sokszor képzetlen, iskolázottságában jóval az intézményvezető alatti képzettségű képviselők döntenek, s ítélik meg az intézményvezetőt, az iskola pedagógiai munkáját. A gyakorlat azt is mutatja, hogy sokszor olyan személyek is véleményt alkotnak az igazgató munkájáról – különféle „hallottak” alapján – akik évtizedeken keresztül az iskolában sem jártak, valós információjuk a vezető munkájáról nincs.

Javaslatunk, hogy az intézményvezetőt választásakor **elsősorban szakmai grémium véleménye** legyen a domináns, (Pl.: a kormányhivatal megfelelően felkészített szakértője, a

VITAIRAT

területileg kijelölt felsőoktatási vezetőképző intézmény delegáltja; általában az a gyakorlat, hogy a közalkalmazott személyének vizsgálatánál csak magasabb képzettségű személy láthatja el a vizsgálatot, de az intézményvezető esetében a választásakor jelenleg ez sem érvényes), természetesen a helyi hatóságok és a nevelőtestület véleményének meghallgatásával. Az intézmény egyéb dolgozóinak véleményeztetése ellen nincs kifogás, viszont méltánytalan.

Igen fontosnak tartjuk, hogy a grémium a véleményét a szakmai ellenőrzések eredményeire támaszkodva, elsősorban szakmai indokokkal alátámasztva alakítsa ki. (A jelenlegi rendszerben elsősorban az intézményvezető népszerűsége, lobbiképessége, s nem az igazi szakmai munkája a döntő a választáskor).

Közoktatási intézményvezető az lehet, aki megfelel a külön jogszabályban (pedagógus életpálya törvény) foglalt kritériumoknak. A nemzetietnikai kisebbségi nevelést-oktatást biztosító nevelési illetve közoktatási intézmény vezetőjének megbízásakor az illetékes (helyi vagy megyei) kisebbségi önkormányzat egyetértését is meg kell kérni.

Feladatai különösen:

- a) az intézmény pedagógiai munkájának szakszerű vezetése;
- b) tanítás, illetve foglalkozások vezetése a 16. mellékletben foglalt időkeretben;
- c) az alapító okiratban szereplő tevékenységek jogszabályi követelményeknek megfelelő ellátása;
- d) munkáltatói jogok gyakorlása;
- e) gazdálkodás a költségvetési források és saját bevételek felett;
- f) az intézmény képviselője;
- g) a pedagógus etika normáinak betartása és betarttatása.

Az intézményvezető munkáját helyettesek segítik.

A közoktatási intézmény pedagógiai alapegységeit a csoportok, illetve osztályok jelentik. A létszámuk megállapítására vonatkozó irányszámokat a 11. melléklet tartalmazza.

Az önkormányzati törvény módosítása szükséges hozzá

A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA

A tanulmányokban való előrehaladás és az értékelés

A tanuló munkáját a pedagógiai szempontok betartásával a pedagógusok és a nevelőtestület rendszeresen értékeli. A tanuló erről félévkor értesítőt, év végén bizonyítványt kap. Értesítő

VITAIRAT

gyakrabban is készülhet az intézmény pedagógia programja szerint. Az általános iskola második évének végétől a bizonyítványban a nevelőtestület osztályzatokkal fejezi ki a tanulmányi teljesítményt. Az évközi érdemjegyeket és az év végi osztályzatokat szóbeli vagy írásbeli szöveges értékelés kíséri. Az intézmény - jóváhagyott kerettanterv vagy egyedi engedély birtokában - az osztályozás helyett dönthet a szöveges értékelés mellett. Ez esetben a szülő vagy a tanuló kérésére köteles osztályzatokban is kifejezni az értékelést.

Az év végi osztályzatok: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2) és elégtelen (1). Ha a tanév végén egy vagy két tantárgyból a tanuló elégtelen osztályzatot kapott, a következő tanév megkezdése előtt javítóvizsgát tehet az intézmény háromtagú bizottsága előtt. Igazgatói engedéllyel három tárgyból is lehet javítóvizsgát tenni. Elégtelen javítóvizsga esetén a tanulónak meg kell ismételnie a tanévet. Háromnál több év végi elégtelen osztályzat esetén a tanévet javítóvizsga nélkül meg kell ismételni.

Az általános iskola első évfolyamát szülői beleegyezéssel ismételtetheti meg a nevelőtestület a tanulóval.

A magatartás és szorgalom minősítése az iskola pedagógiai programjában, illetve házirendjében foglaltak szerint történik. Az értékelés fokozatai: példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2), nem megfelelő (1).

A tanítás-tanulás tartalmi szabályozása

A nevelő-oktató munka pedagógiai kereteit, célját, tartalmát, követelményeit, értékelésének kritériumait a Nemzeti alaptantervre épülő kerettantervek és az intézmény pedagógiai programjának részét képező helyi tanterv, valamint középfokú intézményekben az érettségi vizsgaszabályzat együttesen jelölik ki.

A Nemzeti alaptanterv és a kerettantervek egyensúlyra törekszenek az értékhordozó hagyományok, valamint az új fejlesztési célok és tartalmak között. Ezt az egyensúlyt a fenti dokumentumok ötévenkénti felülvizsgálatával fenn kell tartani.

Nemzeti alaptanterv

A közoktatásban a nevelés-oktatás tartalmi egységét a *Nemzeti alaptanterv* biztosítja, amely egyúttal a központi kerettantervek és a helyi tantervek alapját is képezi.

VITAIRAT

A Nemzeti alaptanterv meghatározza a Magyar Köztársaság közoktatási rendszerében minden iskoláskorú gyermek számára egységesen átadandó műveltség tartalmát. Közli a magyar közoktatás kiemelt fejlesztési feladatait, az Európai Unió által közös fejlesztési célként megjelölt kulcskompetencia-területeket. A Nemzeti alaptanterv műveltségi területenként határozza meg a közoktatás keretében folyó nevelő-oktató munka közös értékeit, kötelező céljait, a nevelő-oktató munka alapjául szolgáló közműveltség ismeret-, készség- és képességjellegű követelményeit. A

Nemzeti alaptanterv ennek révén biztosítja a minőségi oktatáshoz való hozzáférés közszolgálati garanciáját.

A Nemzeti alaptanterv tartalmazza továbbá azoknak a speciális tantervi követelményeknek az alapelveit, amelyek a nemzeti és etnikai kisebbségi iskolai nevelésre-oktatásra és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelésére-oktatására vonatkoznak. A Nemzeti alaptantervet a Kormány rendeletben adja ki.

Kerettantervek

A Nemzeti alaptantervben foglaltak érvényesülését az oktatásért felelős miniszter által kiadott kerettantervek biztosítják.

Az egyes iskolatípusokban és oktatási szakaszokban a kerettantervek rögzítik a nevelés és oktatás céljait, a tantárgyi rendszert, az egyes tantárgyak témaköreit, tartalmát, a tantárgyak évfolyamonkénti követelményeit, továbbá a tantárgyközi tudás- és képességterületek fejlesztésének feladatait, és közlik a követelmények teljesítéséhez rendelkezésre álló, illetve ajánlott időkeretet. Az intézmény szakmai önállóságát a kerettantervekben szabadon hagyott időkeret és a módszertani szabadság biztosítja.

A kerettanterveket a miniszter rendeletben adja ki.

Az iskola számára kötelező valamely kerettanterv kiválasztása, amelyet a helyi tantervében megnevez.

Helyi tanterv

A helyi tanterv megnevezi a választott kerettantervet, továbbá leírja azt a megközelítőleg 10%-nyi szabadon választható tananyag tartalmát, amit a kerettanterv nem fed le.

A választott kerettanterv és a helyi tanterv a pedagógiai program szerves része.

VITAIRAT

A közoktatási intézmény, az oktatásért felelős miniszter engedélyével kerettantervtől eltérő helyi tantervet is használhat.

Pedagógiai program

A közoktatási intézmény szakmai önállóságának foglalatja a pedagógiai program.

A pedagógiai programot a nevelőtestület fogadja el és a fenntartó hagyja jóvá.

A pedagógiai program tartalmáról és a jóváhagyás szabályairól lásd a 12. mellékletet.

Vizsgarendszer

Felvételi vizsgák

Az általános iskolákban tilos felvételi vizsgát vagy felvételire előkészítő tanfolyamot szervezni és tartani. Sport- és művészeti tagozatokra a gyermekek felvétele - az iskola pedagógiai programja szerint - alkalmassági vizsga letételéhez köthető.

Javasoljuk, hogy a készségi tárgyak kivételével minden „képeségmérés” „terhelhetőség-vizsgálat”, „idegennyelvi-képeségmérés” stb. tiltott legyen, mert a gyakorlatban igen sok iskola visszaél a törvény lehetőségeivel az előválasztás érdekében.

Azokban az érettségi adó középiskolákban (gimnázium, szakközépiskola), ahol az előző három év átlagában a jelentkezők száma meghaladja a felvehető létszámot, felvételi vizsga szervezhető. Az iskolák az írásbeli vizsgát szóbeli meghallgatással, alkalmassági vizsgával egészíthetik ki jogszabályban foglaltak szerint. A szóbeli meghallgatás és az alkalmassági vizsga szabályait az intézmények pedagógiai programja tartalmazza.

A szakiskolákba történő felvételi szabályait az iskola a pedagógiai programjában állapítja meg. A középfokú iskolák felvételi szabályairól külön jogszabály rendelkezik.

A természettudományos tárgyak kötelező érettségi je nemigen teljesíthető ilyen alacsony óraszámok mellett. A sikeres vizsgához plusz óra kell, de ugyanez szükséges az emelt érettségihez is. Hogyan lesz ez az órarendben megvalósítható? Tovább csorbul az esélyegyenlőség: az boldogul, aki meg tudja fizetni a különórát? Így tovább fokozódik a magyar iskolarendszer szegregációja.

VITAIRAT

Mindenképp a szakmaiságnak megfelelő tárgyakból vizsgázhassanak a tanulók, mert azokat tanulják több éven keresztül. **Külön kell választani a gimnázium és a szakközépiskola érettségi vizsgatárgyait**, az 5. és 6. ponton.

Tisztázni kellene, mit kell közösségi szolgálat alatt érteni?

A szakmai vizsgák is része a közoktatás vizsgarendszerének – legalább említésszerűen – benne kellene lenni a koncepcióban.

Nem derül ki világosan, hogy a középiskolákban lesz-e központi írásbeli felvételi; ha a középiskolák maguk állítják össze a felvételijük anyagát, az diszkriminációhoz vezethet (azokat veszik fel, akik oda járnak – térítésért – előkészítőre)

Érettségi természettudományos tárgyai között nem szerepel a földrajz. A természetföldrajzi ismeretek általános ismeretek, a gazdaságföldrajzi ismereteket is megalapozzák.

Szakközépiskolában is joggal elvárható a matematika érettségi, illetve a szakági jelleghez kapcsolódó természettudományos tárgy

Érettségi vizsga

A gimnáziumi és szakközépiskolai közismereti képzés végén érettségi vizsga tehető.

A vizsga funkciója a közoktatás minőségi céljainak és magas színvonalának biztosítása a vizsgakövetelményeken és vizsgaszervezésen keresztül. A vizsgán a tanuló számot ad alpműveltségéről, ismereteinek szintéziséről. A vizsga a felkészítő intézmény számára is fontos, a nevelő-oktató munka középiskolai szakaszának hagyományosan ünnepélyes lezárása.

Az érettségi vizsga állami vizsga, melyet országosan egységes (központi) vizsgaszabályzat és vizsgakövetelmények szerint kell megtartani, és amely - a felkészítő iskolatípustól függetlenül, megfelelő eredmény esetén - felsőfokú tanulmányok megkezdésére jogosít. A vizsgaszabályzat határozza meg a vizsga megszervezésére, lebonyolítására, tantárgyaira, a vizsgázók teljesítményének értékelésére, a jelentkezésre és az ügyvitelre vonatkozó rendelkezéseket.

Az érettségi vizsgán a tanuló összesen hat tantárgyból, kötelező és választható vizsgatárgyakból ad számot tudásáról.

Kötelező vizsgatárgyak:

VITAIRAT

1. magyar nyelv és irodalom, emellett a nemzeti, etnikai kisebbségi oktatásban résztvevők számára anyanyelv és irodalom,
2. történelem,
3. matematika,
4. idegen nyelv - a nemzeti, etnikai kisebbségi oktatásban résztvevők kivételével
5. egy választható természettudományos tantárgy (biológia, fizika vagy kémia - vagy a humán tagozatokon választható természettudomány tantárgy is),
6. Kötelezően választandó tantárgy.

Szakmai vitában eldöntendő, hogy szakközépiskolákban - a magyar nyelv és irodalom, valamint az idegen nyelv kivételével - legyen-e lehetőség egy kötelező és egy kötelezően választandó tantárgy helyett szakmai tantárgy választására. .

A kötelező és a kötelezően választandó mellett további vizsgatárgyakból is tehető érettségi vizsga. Az érettségi vizsga egyes tantárgyaiból eltérő szintű követelmények alapján tehető vizsga. Az alapszintű² és az emelt szintű követelményeket az új érettségi rendelet fogja meghatározni. Az érettségi bizonyítvány középiskolai végzettséget tanúsít. Felsőoktatási intézménybe való felvételre, jogszabályban meghatározottak szerint szakképzésbe való bekapcsolódásra, valamint munkakör betöltésére, bizonyos tevékenységek folytatására jogosít. A Kormány - a Felsőoktatási és Tudományos Tanács és a Rektori Konferencia véleményének kikérése után - rendeletben határozza meg, hogy a felsőoktatási intézménybe történő felvételhez az érettségi vizsga mely vizsgatárgyaiból kell emelt szintű vizsgát teljesíteni.

Az érettségi vizsgára jelentkezésnek feltétele a középiskolai végbizonyítvány megszerzése, amelynek tartalmaznia kell, hogy a tanuló 60 óra közösségi szolgálatot végzett.³

A 26. életév betöltése után társadalmi tevékenység igazolása nélkül is lehet – költségtérítéses formában - érettségi vizsgára jelentkezni.

Az érettségi vizsgaszabályzatát a Kormány rendeletben adja ki.

Az egyes vizsgatárgyak központi követelményeit és a tantárgyi vizsgaleírásokat miniszteri rendelet határozza meg.⁴

A jelenlegi középszintű vizsgának megfelelő vizsgaszint új elnevezése.
Az új érettségi rendszer 2014-től lép életbe kísérleti kipróbálást követően.
Az érettségi vizsgára vonatkozó új szabályok az érettségi vizsgaszabályzat és -rendelet kiadását követő második tanév végén, leg hamarabb 2013-ban alkalmazhatók.

VITAIRAT

Tankönyv- és taneszköz-ellátás

A közoktatási intézménynek rendelkeznie kell jogszabályban előírt taneszközökkel és felszerelésekkel. Meglétükről a fenntartó gondoskodik, a megyei oktatási hivatalok ellenőrzése mellett.

A tankönyvek a tanulók otthoni munkáját segítő taneszközök. Nyomtatott vagy digitális formában, a miniszter által kiadott kerettantervekre készülnek. Az általános iskola tanulói számára a tankönyvek ingyenesek, és az iskola tulajdonát képezik.⁵

Az ingyenes tankönyvvel egyetértünk, az tankönyvek iskolai tulajdona korábban sem vált be, ezt átgondolandónak tartjuk.

Ha mégis az iskola tulajdonát képezik a nyomtatott formában megjelenő ingyenes tankönyvek, ebben az esetben igen jó minőségű, tartós kivitelű, nem elavuló tartalmú könyveket kell biztosítani.

Ha digitális formában adnak ki tankönyveket, amelyek „a tanulók otthoni munkáját segítő taneszközök”, akkor biztosítani kell azokat az eszközöket is a tanulók számára, amelyek lehetővé teszik a használatukat.

A nemzetiségi és a gyógypedagógiai tankönyvek ingyenesek.

A tankönyvekhez a tanuló és a pedagógusok számára segédkönyvek készülhetnek.

A tankönyvek és segédkönyvek jóváhagyásáról és felülvizsgálatáról jogszabály rendelkezik.

A KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEKEK

Az új közoktatási törvény a társadalmi szolidaritás alapelvének és a gyermekek érdekeinek megfelelően, továbbá a közösségek minőségi fejlődése érdekében minden közoktatásba kerülő gyermek számára biztosítja azt a nevelési-oktatási formát, amely a legmegfelelőbbben szolgálja személyes fejlődését, tehetségének kibontakoztatását, társadalmi helyének megtalálását. Ezért a közoktatás nevelési-oktatási rendszere minden gyermeknek, ide értve a kimagasló tehetségeket és a sajátos nevelési igényű gyermekeket is, egyaránt megadja - szakértői vélemény alapján - a számukra kívánatos, érdekeiket leginkább szolgáló képzést.

---

⁵ 2013-tól felmenő rendszerben. A hátrányos helyzetű és háromgyermekes családok gyermekeinek ingyenes tankönyvellátása a felmenő rendszer kifutásáig érvényben marad.

VITAIRAT

Közösségben (ideiglenesen) nem nevelhető tanulók

Hiányoljuk a környezetére veszélyt jelentő, a pedagógiai munkát teljes mértékben akadályozó tanulókkal kapcsolatos intézkedést, megoldást.

Sajnos a korábbi időszakban e jelenségeket teljesen „nem létező”-nek tekintették a közoktatás irányítói, pedig mindig jelen volt az iskolarendszerben. Az utóbbi idők társadalmi hatásaként, az iskolák pedagógiai munkáját el nem ismerő, folyamatosan támadó média- és közhangulat következtében ezek a magatartásproblémák annyira felerősödtek, hogy az élet ellenes bűncselekmények is megjelentek az iskolákban. A média csak a jelenség szenzáció értékével foglalkozik, a jelenséggel kapcsolatban tudományos konferenciákat szervezne, előrelépés azonban nincs, mert a teljes környezet morális változását igényli a problémamegoldása. Maradt az iskolapedagógusai és a tanulói kiszolgáltatottsága.

A tehetség gondozás

A nemzet elemi érdeke, hogy képességeiknek megfelelő fejlesztő képzést kapjanak azok a tehetséges gyermekek, akik valamilyen műveltségterületen, valamilyen művészeti, sport, kézműves stb. ágban kimagasló érdeklődést, motivációt, alkotóképességet, gyors előrehaladást, kiemelkedő eredményeket mutatnak az óvodában, általános iskolában, alapfokú művészetoktatási intézményben vagy a középfokú iskolában.

A tehetség gondozás kereteit a Nemzeti Tehetség Program jelöli ki, amelyet a Nemzeti Tehetség Alap támogat. A Program és az Alap jogszabály szerint, az oktatásért felelős miniszter irányítása alatt működik. A Nemzeti Tehetség Program kötelező feladatokat jelölhet ki a közoktatási intézmények számára, és tartalmazza a feladatok finanszírozásának módját is. A közoktatási intézmény feladata a képességek kibontakoztatása, a tehetséges tanulók felismerése, nyilvántartása, egyéni nyomon követése, a tehetségek gondozása és fejlesztése, élve az intézményi és az intézményen kívüli együttműködések lehetőségeivel.

A tehetség gondozás a pedagógusok kötelező feladata, amelyet intézményenként szakképzett tehetség-koordináló pedagógus irányít, segít és ellenőriz.

A tehetség gondozást a miniszter a tehetség gondozó nemzeti együttműködés támogatásával, szakmai ajánlásokkal, projekt- és versenykiírásokkal segíti.

VITAIRAT

Ha minden iskola kiemelt feladata a tehetséggondozás, miért van szükség külön 6 és 8 osztályos gimnáziumokra?

Nem látható, hogy a tehetséggondozó szakemberek képzési költségeit és a helyettesítési költségeket ki fizeti és milyen keretből?

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése-oktatása

A különleges bánásmódot igénylő, és ezen belül a sajátos nevelési igényű, a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók körét a 13. melléklet határozza meg.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek, tanulók megfelelő fejlesztésében a közoktatási intézményekben alkalmazott, vagy utazó pedagógusok és más szakemberek vesznek részt. A sajátos nevelési igényű gyermekek oktatásában a cél a minél teljesebb integráció. Ennek keretében a törvény garantálja, hogy minden érintett gyermek, tanuló megkapja a számára szükséges és megfelelő ellátást. Ha indokolt, a gyermek csak részben integrált formában tanul, azaz a közismereti tárgyakat fejlesztő pedagógussal, kis létszámú csoportban tanulja, míg az iskola többi programjában integráltan vesz részt.

A sajátos nevelési igényre és a különleges bánásmódra való jogosultságot a pedagógiai szakszolgálatként működő szakértői bizottságok (a továbbiakban bizottság) állapítják meg a közoktatási intézmény, a szülő és más, jogszabályban meghatározott fél kezdeményezésére. A bizottság vizsgálatán való részvétel a gyermek és a szülő részére kötelező, annak útiköltségét a társadalombiztosítás a szülő részére megtéríti. A vizsgálatot legalább évente meg kell ismételni addig, amíg a gyermek, tanuló „sajátos nevelési igényű” minősítése fennáll.

A tanulók éves vizsgálatának igénye szerintünk túlzott és kapacitás sincs rá. A két-három évenkénti vizsgálatot megfelelőnek tartjuk. Egyetértünk a vizsgálaton a kötelező részvétellel. Át kellene gondolni a tájékoztatás szabályozását is, mert, ha a szülő megtagadja, akkor a vizsgálat eredményéről – személyiségi jogokra való hivatkozással – nem tájékoztatják az iskolát. Pedig az iskola tájékoztatása alapvető feltétel a nevelőmunkában, ami a személyiségi jogokat illeti, a pedagógusnak titoktartási kötelezettsége éppúgy van, mint a vizsgálatot végző dolgozónak. A titoktartás a pedagógussal szemben pedig értelmetlen, mert a nevelőmunkájában használja fel a kapott adatokat a gyermek érdekében.

VITAIRAT

A sajátos nevelési igényű gyermekekről, a vizsgálatok eredményéről, a bizottság javaslatáról és az intézménynek a tanuló pedagógiai értékelésével kapcsolatos (mentesítés) döntésről a közoktatási intézmény külön nyilvántartást vezet a közoktatási információs rendszeren (a továbbiakban KIR) keresztül.

A KIR-ben nyilvántartott szakértői és szakvélemény csak annak a nevelési-oktatási intézménynek továbbítható, amellyel a gyermek óvodai nevelési, illetve tanulói jogviszonyban áll. Így a gyermek, a tanuló a számára törvény alapján biztosított, a különleges bánásmód alapján a gondozást, fejlesztő és rehabilitációs foglalkozásokat intézményváltás esetén is teljes körűen megkapja.

A különleges bánásmódot igénylő, és ezen belül a sajátos nevelési igényű, a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók (összemoszták a három fogalmat, nem ugyanazt a segítséget, fejlesztést igénylik)

A csak részben integrálható tanulókkal foglalkozó fejlesztő pedagógusok milyen szervezeti keretben működnek, a gyermek milyen bizonyítványt kap? Sok kérdés megválaszolatlan, kidolgozatlan ez a koncepció

A KÖZOKTATÁSI INTÉZMÉNY SZEREPLŐI ÉS PARTNEREI

A tanulók

A tanulói jogviszony

A tanulói jogviszony beiratkozással jön létre, és az adott intézményből való kilépéssel, más intézménybe történő átlépéssel, a tanuló halálával, a szülő - nagykorúság elérése után a tanuló - írásbeli nyilatkozatával, illetve a végbizonyítvány kiállításával szűnik meg. A beiratkozás feltétele az intézménybe történő felvételtől szóló értesítés. A tanulói jogviszony idejére a tanuló térítés ellenében diákigazolványt kaphat, amelyről külön jogszabály rendelkezik.

A tanuló felvételéről és osztályba vagy csoportba sorolásáról a közoktatási intézmény igazgatója (tagiskola vezetője) dönt.

Általános iskolába fel kell venni minden olyan gyermeket, aki a körzetben lakik. A körzetek kijelölése - a társadalmi integrációt is szem előtt tartva - a fenntartó feladata. A körzetben lakó gyermekek felvétele után - az intézmény pedagógiai programjában foglaltak szerint - az üres helyekre felvehetők más jelentkezők.

VITAIRAT

A tanuló a tankötelezettségét mindennapos iskolába járással teljesíti. Hiányzását a házirendben meghatározott módon kell igazolnia. Az igazolás elfogadásáról az osztályfőnök, vitás esetben az igazgató dönt. Szülői kérésre az intézményvezető felmentést adhat a mindennapos iskolába járás alól, és engedélyezheti a magántanulói jogállást, amennyiben a gyermek fejlődése szempontjából pedagógiailag ez indokolt.⁶

A szakiskolai tanulók a szakképzési törvényben meghatározottak szerint a szakmai gyakorlati képzést tanuló szerződéses jogviszonyban is folytathatják a szakiskola 2. és 3. évfolyamán.

A tanuló kötelességei és jogai

A tanuló *kötelessége* a mindennapos iskolába járás, a tanítási órákon és a kötelező, illetve a választott foglalkozásokon való aktív részvétel, a tanulmányi és egyéb iskolai feladatok lelkiismeretes elvégzése, a tanulótársak és az intézmény pedagógusai, dolgozói emberi méltóságának tiszteletben tartása, az intézményi házirend betartása és betartatása, segítségnyújtás a rászorulóknak, a pedagógusok útmutatásainak követése, valamint az intézményi rendezvényeken, ünnepélyeken való részvétel az intézmény házirendje szerint. (A rendezvényeken való részvétel alól az igazgató indokolt esetben felmentést adhat, ennek hiányában a távollét hiányzásnak minősül.) A tanuló kötelessége továbbá iskolájának, intézményének eszközeit, helyiségeit rendeltetésszerűen használni, azok állapotát - kártérítési kötelezettség terhe mellett - megővni.

A tanuló *jogait*, így a méltósághoz, a véleménynyilvánításhoz, a gondolat- és vallásszabadsághoz, a nevelési-oktatási intézményben biztonságban történő neveléshez, valamint ahhoz való jogát, hogy hozzáférjen a képességeinek megfelelő oktatáshoz és az állapotának megfelelő, különleges gondozáshoz, az Alkotmány és nemzetközi egyezmények rögzítik. A tanuló jogai különösen: részvétel a rá vonatkozó döntések meghozatalában, javaslattétel és véleménynyilvánítás a házirendben szabályozott keretek között, tantárgy-, illetve tanárválasztás az intézmény pedagógiai programja szerint, személyiségi jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartatása, független vizsgabizottság előtti vizsgázás jogszabályban meghatározott módon, részvétel és választhatóság a diákönkormányzatban, az intézmény létesítményeinek használata az intézmény belső szabályai szerint.

A tanuló jogai gyakorlása során nem sértheti társai és a közösség érdekeit, a közösségi jogokat.

Az igazgatói döntés ellen a kormányhivatalhoz lehet jogorvoslatért fordulni.

VITAIRAT

Diákképviselő, diákönkormányzat

A diákok közössége diákszervezeteket, diákönkormányzatot alakíthat. A diákönkormányzat a demokratikus döntéshozatal formai és jogszabályi előírásainak betartásával végzi tevékenységét (határozathozatali szabályok, jegyzőkönyv vezetése). Munkáját e feladatra kijelölt pedagógus segíti, akit a diákönkormányzat javaslatára az igazgató bíz meg négy éves időtartamra. A megbízás meghosszabbítható.

A diákönkormányzatnak az iskola szakmai döntéseit és működését illetően javaslattevő és véleményezési joga van.

A diákönkormányzat - a nevelőtestület véleményének kikérése után - maga dönt a szervezetéről, működési rendjéről, feladatairól, tisztségviselőiről és a rendelkezésére bocsátott anyagi és tárgyi eszközök használatáról.

A diákönkormányzat intézményi szintű vezetőinek azok a tanulók választhatók meg, akik betöltötték a 12. életévüket, és akiknek iskolai tanulmányi eredménye eléri vagy meghaladja az iskolai átlagot.

Jutalmazás és fegyelmi felelősség

A gyermeket, tanulót a tőle elvárhatónál jobb teljesítményéért az intézmény helyi szokásai szerint jutalmazni kell.

Jutalmat, tanulói díjakat és kitüntetést a fenntartó is alapíthat.

Országos szintű jutalmazásra, kitüntetésre rendkívüli esetben, az igazgató kezdeményezésére, illetve országos vagy nemzetközi jelentőségű eseményeken nyújtott kiemelkedő teljesítmény kapcsán kerülhet sor.

A kötelességeit vétkeesen elmulasztó tanuló esetében a házirendben szabályozott fegyelmező intézkedést, illetve a törvényben meghatározott fegyelmi büntetést lehet alkalmazni.

A törvény a közoktatást igénybe vevő tanulók és szüleik számára egyértelművé teszi, hogy a nevelés-oktatás folyamatában elvárt normák és szabályok megsértése azonnali és határozott szankcióval jár.

VITAIRAT

Ugyanakkor - tekintettel arra, hogy számos esetben a gyermek, tanuló maga is áldozat, és a normasértése ennek is betudható - az iskolai normasértések kezelésére szükséges a normasértés fokát figyelembe vevő átfogó, nyilvános, stabil és kiszámítható közvetítő, konfliktust megelőző, mediáló, konfliktusmegoldó, a sérelmet orvosló (resztorációs), elkülönítő és büntető kezelési szabályrendszer működtetése, amelynek helyi szabályait az intézményi SZMSZ tartalmazza. A nevelési-oktatási intézmény a normasértés szintjétől és jellegétől függően külső segítséget is igénybe vehet, így pszichológiai, orvosi, család- és gyermekvédelmi, valamint - törvénybe ütköző, kivételesen súlyos esetben értelemszerűen - speciálisan képzett oktatásügyi közvetítő, vagy igazságszolgáltatási szakembertől.

Mindezek alapján a törvény az újragondolt tanulói jogok és kötelességek alapján újraszabályozza a nevelési-oktatási intézményekben a normasértések mértékéhez igazodó és a fegyelmi eljárásra vonatkozó szabályokat. Súlyos fegyelmi vétség esetén fegyelmi tárgyalást kell tartani a 14. mellékletben rögzített szabályok, illetve az intézmény SZMSZ-ében leírt fegyelmi szabályzat alapján.

A pedagógusok és alkalmazottak

A közoktatásban alkalmazottak - beleértve az intézmény nem pedagógus alkalmazottait is – mindennapi életvitelének meg kell felelnie a nevelő-oktató munkát végzők, azt segítők kiemelt erkölcsi követelményeinek, a fokozott társadalmi elvárásoknak. **(kifejezetten egyetértünk a szándékkal)**

Az oktatás és nevelés személyközi kapcsolatokra épülő folyamat, melyben a döntések egyéni felelősségen alapulnak. A folyamat irányítójának, a pedagógusnak ezért komoly felelőssége és egyúttal szabadsága van, döntései pedig erősen függenek az adott pedagógiai helyzettől. A pedagógus a nevelési folyamat irányítója: irányítja, ellenőrzi és értékeli a tanuló tevékenységét. Szakmai munkáját az intézmény pedagógiai programjában, valamint az SZMSZ-ben foglaltaknak megfelelően végzi, annak végrehajtásáért egyénileg is felel.

Munkavégzésének intézménybeli sajátos vagy egyedi feltételeiről, a munkavégzés helyéről, időbeosztásáról, az intézményben végzendő egyéb feladatokról (ügyeletek, rendezvények, tanítási időn kívüli programok) az intézmény jogszabályokkal összhangban lévő SZMSZ-e rendelkezik. A közoktatás minőségét alapvetően meghatározzák az ott dolgozó pedagógusok, akiknek szakmai

VITAIRAT

előmeneteli rendszerét, életpályáját - annak társadalmi-anyagi megbecsülését illetően is -szükséges kiszámíthatóvá, tervezhetővé tenni.

A pedagógus előmeneteli rendszer jogi körülményeit a Pedagógus életpálya-törvény szabályozza.

A pedagógus alkalmazásának feltételei

A közoktatási intézményekben történő alkalmazás feltétele - fenntartói formától függetlenül -, hogy az alkalmazott

a) büntetlen előéletű és cselekvőképes legyen, továbbá

b) rendelkezék a munkakörének betöltéséhez szükséges - e törvényben meghatározott - iskolai végzettséggel és szakképzettséggel (lásd a 15. mellékletet).

A közoktatási intézményben történő alkalmazás és foglalkoztatás általános szabályait a Munka Törvénykönyve, a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény és a közoktatási törvény, valamint a pedagógusok életpályájáról szóló törvény együttesen szabályozza.

Azokkal a technikai létszám keretében alkalmazott dolgozókkal szemben, akik a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítik, a törvény továbbra sem támaszt külön végzettségi és szakképzettségi követelményeket.

A pedagógus kötelességei

A pedagógus kötelessége, hogy nevelő és oktató munkájában gondoskodjék a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról, ennek érdekében tegyen meg minden tőle elvárhatót, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét. Kiemelt kötelessége a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel való egyéni törődés.

Kötelessége a gyermek erkölcsi fejlődését előmozdítani, tanítványainak a közösségi együttműködés magatartási szabályait megtanítani, és törekedni azok betartatására.

A pedagógus köteles a szülőket rendszeresen tájékoztatni gyermekük iskolai teljesítményéről,

magatartásáról, az esetleg észlelt problémákról, az iskola döntéseiről, a gyermek tanulmányait

érintő lehetőségekről. Kötelessége továbbá, hogy a gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése

VITAIRAT

érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő, és szükség esetén más szakemberek bevonásával.

A pedagógus munkája során mindenkor köteles a gyermekek, a tanulók és a szülők, valamint a kollégák emberi méltóságát tiszteletben tartani, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ adni.

A pedagógus köteles az ismereteket tárgyilagosan és többoldalúan közvetíteni, oktatómunkáját éves és tanórai szinten, tanulócsoporthoz igazítva megtervezni. Köteles részt venni a számára előírt pedagógus-továbbképzéseken.

Munkáját az intézmény pedagógiai programjának, valamint szervezeti és működési szabályzatának megfelelően végzi, ügyeletet lát el, részt vesz az intézmény ünnepségein, rendezvényein, és szükség szerint részt vállal azok szervezésében, lebonyolításában.

Kötelező óraszámát és más kötelességeit e törvény 16. melléklete és a pedagógus életpálya törvény határozza meg.

A pedagógus jogai

A pedagógus joga, hogy személyét, mint a pedagógusközösség tagját, megbecsüljék, emberi méltóságát és személyiségi jogait tiszteletben tartsák, nevelői, oktatói tevékenységét értékeljék és elismerjék. Joga, hogy a nevelőtestület tagjaként részt vegyen a nevelési-oktatási intézmény nevelési, illetve pedagógiai programjának és egyéb intézményi dokumentumainak a megalkotásában és elfogadásában; a pedagógiai program alapján megválassza az ismereteket, a tananyagot, a nevelés és tanítás módszereit, a tankönyveket és taneszközöket; irányítsa és értékelje a gyermekek, tanulók munkáját és minősítse teljesítményüket.

A pedagógus az iskola könyvtárán keresztül használatra megkapja a munkájához szükséges tankönyveket, tanári segédkönyveket, informatikai eszközöket. A pedagógus joga, hogy megkapja a munkájához szükséges intézményi és fenntartói információkat.

Joga, hogy szakmai ismereteit, tudását a kötelezően előírt továbbképzéseken túl, egyéb szervezett továbbképzés útján gyarapítsa, részt vegyen a közoktatás működtetésével, ellenőrzésével kapcsolatos megyei vagy országos feladatokban, pedagógiai kísérletekben, tudományos kutatómunkában. Joga, hogy bizonyos időközönként, támogatás mellett alkotói szabadságra menjen, a Pedagógus Kamara vagy szakmai egyesületek tagjaként vagy képviselőjeként részt vegyen közoktatással foglalkozó testületek munkájában.

VITAIRAT

A pedagógusnak járó kedvezményekről a pedagógus életpálya-törvény rendelkezik. Lehetőség szerint bővül a könyvtár- és múzeumlátogatási kedvezmény, és az utazási kedvezmények köre is.

A pedagógusok létszáma

Az intézményben alkalmazott pedagógusok létszámát, a tanuló-pedagógus arányt - a közoktatási intézmény gyermek- illetve tanulói létszáma, az osztályok, csoportok száma, továbbá az ott folyó nevelő-oktató munka általános és speciális feladatai alapján - a fenntartó javaslatára a megyei kormányhivatal oktatási osztálya határozza meg.

A pedagóguslétszám megállapításának általános szabályait a 16. melléklet, továbbá a Pedagógus életpálya-törvény tárgyalja.

A pedagógusok képviselete

A pedagógusok intézményen belüli képviseletét jóléti, szociális kérdésekben, a tagok védelmében a közalkalmazotti képviselő vagy (14 fő közalkalmazott felett) a Közalkalmazotti Tanács, illetve a szakszervezetek látják el a Munka Törvénykönyve alapján.

A közoktatásban alkalmazott pedagógusok országos szintű szakmai véleményező, javaslattevő, döntés-előkészítő és döntéshozó testülete a közeljövőben megalakuló Pedagógus Kamara. A pedagógusokra vonatkozóan a Pedagógus életpályáról és a Pedagógus Kamaráról szóló törvények további jogokat és kötelezettségeket határoznak meg, etikai normákat tartalmaznak, és meghatározzák azok betartásának elveit.

A pedagógiai munkát segítő alkalmazottak

A pedagógiai munkát a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottak (pl.: dajka, szabadidő-szervező, gyermek- és ifjúságvédelmi felelős stb.), illetve speciális végzettségű szakemberek (pl.: például orvos, pszichológus, szociális munkás, szociálpedagógus, könyvtártechnikus, könyvtáros asszisztens, iskolatitkár (óvodatitkár), szabadidő-szervező, pedagógiai asszisztens, oktatástechnikus, számítógép-kezelő, számítógép rendszerprogramozó, laboráns, ügyviteli-gépkezelő, munkaügyi, személyzeti és oktatási előadó) segíthetik. A pedagógiai munkát közvetlenül segítő alkalmazottak kötelező és ajánlott létszámát a 17. melléklet tartalmazza.

VITAIRAT

A szülők

A szülő kötelezettsége, hogy gyermekének iskolába járásához, tanulásához az elvárható segítséget megadja, a gyermek munkáját figyelemmel kísérfje, iskolájával kapcsolatot tartson. Az új törvény a szülő és az intézmény kapcsolatát alapvetően a partneri viszonyra építi.

A szülőnek joga, hogy gyermeke nevelésére, oktatására a lehető legalkalmasabb intézményt válassza, és véleményezőként, javaslattevőként kapcsolódjék be az iskola tevékenységébe. A kötelezettségeiket önhibájukon kívül teljesíteni nem tudó szülőket a közoktatási rendszernek segítenie kell.

Szülői képviselet

A szülői szervezet a szülők által létrehozott testület, amelynek az intézmény működését, munkáját érintő kérdésekben véleményezési, javaslattevő joga van.

Az óvodaszék, iskolaszék a nevelőtestület, a szülők, iskolában a tanulók, és a fenntartó közös érdekegyeztető szervezete. Létrehozásához legalább két fél egyetértése szükséges. A kezdeményezők javaslatot tesznek a választás, az összetétel és a működés tekintetében. Csak 12. életévét betöltött tanuló lehet az iskolaszék tagja.

A közoktatás szereplői kapcsolatot tartanak a pedagógusok, diákok, szülők civil szervezeteinek képviselőivel.

FINANSZÍROZÁS

A közoktatási intézmények működését a központi költségvetési hozzájárulások, a fenntartók hozzájárulása, az intézmények saját bevétele, illetve az ellátottak térítési díjai biztosítják.

A központi költségvetési hozzájárulás összegét az éves költségvetési törvény határozza meg. A központi költségvetés biztosítja a közoktatási intézmény működéséhez szükséges pedagógus és egyéb alkalmazotti létszámra megállapított átlagbér (és annak járulékai) szerinti támogatás összegét.⁷

Az intézményfenntartók biztosítják az intézménynek a működéshez szükséges további (épület-fenntartási, karbantartási, beruházási, eszközbeszerzési) támogatásokat, illetve további bér- vagy dologi juttatásokkal javíthatják az intézmény működésének feltételeit.

2012. január 1-jétől

VITAIRAT

A közoktatási feladatot ellátó nem állami, nem önkormányzati, oktatási azonosítóval rendelkező közoktatási intézmények ugyancsak megkapják a bérek és járulékok összegét a költségvetéstől. További támogatásra csak az oktatásért felelős miniszterrel kötött közoktatási megállapodás alapján jogosultak. Csak olyan intézménnyel köthető közoktatási megállapodás, amely nem szed tandíjat. Az egyházi jogi személy által fenntartott közoktatási intézmények kiegészítő támogatását a központi költségvetés biztosítja. A költségvetési hozzájárulás meghatározásánál a lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházakról szóló törvény rendelkezéseit is figyelembe kell venni. A közoktatás az állam által ingyenesen nyújtott közszolgálat. Az ingyenesen nyújtott közoktatási közszolgáltatás körét és az ahhoz kapcsolódó térítési díj- illetve tandíjköteles tevékenységek körét külön jogszabály határozza meg.

A tankönyvellátásról az iskola a tankönyvpiac rendjéről szóló törvényben meghatározottak szerint gondoskodik, illetve biztosítja az ingyenes tankönyvellátást.

Az intézmények megszervezik a közétkeztetést, figyelembe véve a normatív kedvezményeket szabályozó törvényt a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról. A térítési díjakról a költségvetési törvény rendelkezik.

A NEM ÁLLAMI, NEM ÖNKORMÁNYZATI FENNTARTÁSÚ INTÉZMÉNYEK SPECIÁLIS SZABÁLYAI

A törvény az egyes nevelési-oktatási intézmények fenntartóira és az általuk fenntartott intézmények működésére nézve a főszabálytól eltérő jogokat és kötelezettségeket állapít meg.

Az új törvény változatlanul hagyja a nem állami, nem önkormányzati fenntartású intézmények működésére vonatkozó jelenlegi szabályok nagyobb részét. Eleget tesz azoknak a társadalmi igényeknek, amelyek alapján létjogosultsága van és lesz azoknak az alapítványok, egyházak, magánszemélyek által alapított és működtetett nevelési-oktatási intézményeknek, amelyek jelentős részt vállalnak a közoktatási feladatok ellátásában. Ezekre az intézményekre és fenntartóikra vonatkozóan ugyanakkor az új törvény számos eltérő rendelkezést is megállapít.

A nem állami, nem önkormányzati fenntartású közoktatási intézmény működésének megkezdéséhez – az alapító okirat nyilvántartásba vételén kívül – működési engedélyre is szükség van. A működési engedély kiadásával összefüggő alapvető szabályokat a 7. melléklet tartalmazza.

VITAIRAT

A nem állami, nem önkormányzati fenntartású nevelési-oktatási intézményekben nem kell alkalmazni a beiskolázási körzetekre és a gyermekek napközbeni felügyeletének ellátására vonatkozó rendelkezéseket abban az esetben, ha az intézmény nem működik közre az önkormányzati feladatellátásban, továbbá az intézményvezetőt nyilvános pályázati eljárás nélkül is kinevezhető. Ugyancsak nem kell alkalmazni az osztályokra és csoportlétszámokra vonatkozó szabályokat (11. melléklet), a maximális létszámra vonatkozó rendelkezéseket, a pedagógus- illetve alkalmazotti létszám megállapításának kivételével.

A nem állami, nem önkormányzati fenntartású nevelési-oktatási intézményben az óvodai, iskolai, kollégiumi felvétel, továbbá az óvodai elhelyezés, a tanulói jogviszony, illetve a kollégiumi tagsági viszony fenntartása – írásbeli megállapodásban – fizetési kötelezettséghez köthető. Az óvodai elhelyezés, a tanulói jogviszony és a kollégiumi tagsági jogviszony megszüntetésével kapcsolatosan – írásbeli megállapodásban – a törvény szabályaitól el lehet térni.

A nem állami, nem önkormányzati fenntartású nevelési-oktatási intézmény a helyi önkormányzattal vagy az oktatásért felelős miniszterrel kötött közoktatási megállapodás alapján részt vehet a kötelező közoktatási feladatellátásban. Ebben az esetben a nevelés és oktatás a gyermekek, tanulók számára ingyenessé válik, továbbá a gyermekek, tanulók felvételére alkalmazni kell azokat a szabályokat, amelyek a helyi önkormányzati nevelési-oktatási intézményre vonatkoznak.

Egyházak által fenntartott közoktatási intézmények

Az egyházi fenntartású intézmény főszabálytól eltérő módon szervezeti munkáját, választhatja meg vezetőit, és fogalmazhatja meg pedagógiai programját.

Helyi tantervébe a fenntartó egyház tanításának megfelelő elemeket építhet be.

Helyi tantervébe a fenntartó egyház illetékes hatósága által meghatározott tartalmú hitoktatást építhet be.

A hitoktatás feladatának ellátására felsőfokú hitoktatói, hittanári, vallásstanári vagy egyéb hitélettel kapcsolatos felsőfokú végzettséggel rendelkező személyt alkalmazhat az állami, önkormányzati intézményekre megállapított pedagógus-létszámon felül.

Nevelési-pedagógiai programjában világnézeti, hitéleti szempontokat érvényesíthet, hitéleti tevékenységet írhat elő.

VITAIRAT

Szervezeti és működési szabályzatában, illetve házirendjében a pedagógusok, a pedagógiai munkát segítők és a tanulók számára a fenntartó egyház tanításával összefüggő viselkedési és megjelenési szabályokat, jogokat, kötelességeket, illetve hitéleti tevékenységet írhat elő.

Ezek megsértése miatt fegyelmi eljárást kezdeményezhet.

A tanulók felvétele során világnézeti, hitéleti szempontokat érvényesíthet.

Ha a településen működik olyan önkormányzati fenntartású intézmény, amely a kötelező felvételt biztosító intézmény szerepét el tudja látni, akkor számára kötelező felvételi körzet nem jelölhető ki.

Önként szerepet vállalhat viszont a kötelező önkormányzati feladatellátásban.

A pedagógusok és egyéb munkavállalók alkalmazása során világnézeti és hitéleti szempontokat érvényesíthet, illetve alkalmazási feltételként írhat elő.

Fenntartója pályáztatás nélkül is adhat intézményvezetői megbízást.

A KÖZOKTATÁS IRÁNYÍTÁSA ÉS ELLENŐRZÉSE

Az oktatásért felelős miniszter irányító szerepe

Az oktatásért felelős miniszter ágazati irányító hatásköre kiterjed e törvény hatálya alá tartozó valamennyi tevékenységre, függetlenül attól, hogy a tevékenységet milyen intézményben, szervezetben látják el, illetve ki az intézmény fenntartója.

Az oktatásért felelős miniszter kiadja a mellékletben foglalt rendeleteket (1, 6, 8, 9, 10, 11, 13, 16, 18, 19.), továbbá ellátja a felülvizsgálatokkal kapcsolatos feladatokat; kikéri a jogszabály által meghatározott testületek véleményét.

Az oktatásért felelős miniszter adja ki (hagyja jóvá) a kerettanterveket, határozza meg az érettségi vizsga követelményeit, és látja el az azok felülvizsgálatával kapcsolatos feladatokat, ellenőrzi a tankönyvkiadást és a tankönyvforgalmazást, szabályozza a tankönyvekkel kapcsolatos támogatások rendszerét, gondoskodik az országos pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, az Oktatási Hivatal közreműködésével gondoskodik a nevelési-oktatási intézményekben folyó pedagógiai munka országos, térségi, megyei és fővárosi szintű szakmai ellenőrzéséről, értékeléséről, működteti az oktatási jogok biztosának hivatalát, felügyeli a közoktatási nyomtatványok előállítását és forgalomba hozatalát.

VITAIRAT

Az oktatásért felelős miniszter országos és térségi szakmai ellenőrzést, pedagógiai-szakmai méréseket, átvilágításokat, elemzések készítését rendelheti el, továbbá felkérheti a fenntartót, hogy a fenntartásában lévő nevelési-oktatási intézményben végeztesen szakmai ellenőrzést, pedagógiai-szakmai mérést, átvilágítást, elemzést, illetve saját hatáskörben szakmai, törvényességi és hatósági ellenőrzést rendelhet el.

Az oktatásért felelős miniszter hagyja jóvá a pedagógus-továbbképzési programokat és engedélyezi a programok alkalmazását, továbbá felügyeli azokat.

Szakmai felügyeletet gyakorol az oktatást érintő pályázatok felett, különös tekintettel azok pedagógiai tartalmára.

Rendeletben szabályozza a közoktatási tevékenységgel kapcsolatos működési, szakmai, szervezési és eljárási feladatokat. Működteti a közoktatás információs rendszerét, javaslatot tesz a statisztikai adatszolgáltatásra, koordinálja és támogatja a közoktatás tartalmi, szakmai fejlesztését, biztosítja a neveléstudományi kutatások, fejlesztések intézményi feltételeit. Együttműködik a szakképzésért, felnőttoktatásért felelős területek képviselőivel, és gondoskodik az európai uniós és egyéb nemzetközi egyezményekben foglaltak hazai végrehajtásáról.

A miniszter döntési jogkörébe tartozik a közoktatásból a felsőoktatásba való átlépéssel kapcsolatos szabályozás, az érettségi vizsgák eredményének a felsőoktatási felvételi eredményeként való beszámításának szabályozása, az esetleges mentességek körének, mértékének megállapítása, a tanulmányi és egyéb versenyeredmények figyelembe vétele a felsőoktatási felvételnél. A minisztert a döntések előkészítésében javaslattevő és véleményező szerepben különböző testületek segítik. Hangsúlyos szerepe van a Pedagógus Kamarának, amelynek megalakulásáról, működéséről és hatásköréről külön jogszabály rendelkezik majd. A Pedagógus Kamara felállásáig az Országos Köznevelési Tanács változatlan módon folytatja tevékenységét. A másik nevesített testület a Közoktatás-politikai Tanács, amely a jelenlegi módon szerveződik és működik tovább. A miniszter másodfokon jár el azokban az ügyekben, amelyekben első fokon a megyei kormányhivatalok oktatási osztályai jártak el.

Az Oktatási Hivatal és a megyei kormányhivatalok

A közoktatási feladatkörében eljáró Oktatási Hivatal (a továbbiakban: OH) és a megyei kormányhivatalok oktatási osztályai (a továbbiakban: kormányhivatalok) közreműködnek az ellenőrzési, mérési, értékelési feladatok irányításában, szervezésében, koordinálásában, az érettségi

VITAIRAT

vizsga megszervezésében, a jogorvoslati kérelmek elbírálásában. A törvényben és kormányrendeletben meghatározottak szerint első és másodfokú hatósági jogkört gyakorolnak. Együttműködnek az Országos Kisebbségi Bizottsággal. Hatósági ellenőrzési jogkört gyakorolnak az intézményi működés jogszabályi kereteinek betartását illetően. Jogszabályban meghatározott körben gyakorolják a szabálysértési hatósági jogköröket, a feltárt szabálytalanság megszüntetése érdekében intézkedéseket hoznak.

Önkormányzat, jegyző, főjegyző

A fővárosi önkormányzat a kerületi önkormányzatok, a megyei önkormányzat a megye területén működő helyi önkormányzatok véleményének kikérésével és közreműködésével feladat-ellátási, intézményhálózat-működtetési és fejlesztési tervet készít a közoktatási feladatok megszervezéséhez szükséges önkormányzati döntések előkészítése céljából.

A megyei fejlesztési tervben önálló fejezetként jelenik meg az a terv, amely a törvényben meghatározott kötelező megyei önkormányzati feladatok ellátására, és ezen belül a nyolcadik évfolyam elvégzése után középfokú tanulmányok folytatása iránti igények teljesítésére vonatkozik. A megyei fejlesztési tervnek az oktatási feladatok ellátása tekintetében tartalmaznia kell az önkormányzatok együttműködésének alapelveit, az oktatási intézményrendszer átjárhatóságának biztosítékait és feltételeit.

A fejlesztési terv elkészítéséhez véleményt nyilváníthat, és az elkészítésében közreműködhet az érdekelt települési, területi kisebbségi önkormányzat, és be kell szerezni hozzá az Országos Kisebbségi Önkormányzat véleményét.

A fejlesztési tervet ötéves időszakra kell elkészíteni oly módon, hogy meg lehessen állapítani, hogyan tesznek eleget az egyes önkormányzatok a közoktatással összefüggő feladat-ellátási kötelezettségüknek. Meg kell meghatározni - a tanulói létszám várható alakulását figyelembe véve - az egyes iskolatípusok összes befogadó képességét, az egyes iskolákra háruló feladatokat a tankötelezettség teljesítésében, illetve a továbbtanulás feltételeinek megteremtésében.

A közoktatási feladatok zavartalan biztosítása érdekében a fővárosi, megyei önkormányzat a főváros, megye területén működő önkormányzatokkal együttműködési megállapodást köthet a közoktatással összefüggő - körzeti jellegű - feladatok ellátására.

VITAIRAT

Az e törvényben meghatározott szakképzéssel összefüggő önkormányzati feladatok végrehajtására szakképzés-szervezési társulás hozható létre. A szakképzés-szervezési társulásba beléphet minden olyan helyi önkormányzat, amely a szakképzésben részt vevő iskolát tart fenn. A belépés feltétele, hogy az érintett elfogadja a regionális fejlesztési és képzési bizottság által hozott döntéseket a szakképzés fejlesztésének összehangolásáról.

A főjegyző tájékoztatja az területileg illetékes szakértői (sajátos nevelési igényt vizsgáló) bizottságot arról, hogy melyik intézmény rendelkezik sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók különleges gondozásához szükséges feltételekkel.

A főjegyző jegyzéket készít a nem helyi önkormányzatok által fenntartott közoktatási intézményekről.

A főjegyző és a jegyző részt vesz az érettségi vizsgák lebonyolításában, a közoktatási információs rendszer működtetésében, közreműködik a közoktatási intézményekben folyó pedagógiai tevékenységgel összefüggő mérési, értékelési feladatok szervezésében, az intézményvezetői pályázati eljárással kapcsolatos, törvényben meghatározott feladatokban.

A főjegyző rendkívüli esetekben szünetet rendelhet el a megye, illetve a főváros területén, a jegyző rendkívüli esetekben szünetet rendelhet el a településen.

A jegyző gondoskodik a tanköteles gyermekek nyilvántartásáról, hivatalból elrendeli és felügyeli a tankötelezettség teljesítését, a szakértői vizsgálatokon való megjelenést, szankcionálja azok nem teljesítését.

A gyermek, tanuló lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes jegyző ellátja a tanköteles tanuló igazolatlan mulasztása esetén a feladat- és hatáskörébe utalt feladatokat. Ide tartozik - többek között -, hogy az iskola igazgatójának jelzése alapján megindítja és lefolytatja - a külön jogszabályban meghatározott - szabálysértési, illetve a családi pótlék felfüggesztésével kapcsolatos hatósági eljárásokat, valamint megteszi a szükséges gyermekvédelmi intézkedéseket. A nem helyi önkormányzatok által fenntartott óvodák és általános iskolák nyilvántartásba vételével, nyilvántartásból való törlésével, továbbá a működés megkezdésének engedélyezésével, az engedély visszavonásával kapcsolatban hozott jogerős határozatát közli a főjegyzővel.

ELLENŐRZÉS

A közoktatási intézmények működésének ellenőrzése háromirányú.

VITAIRAT

1. A fenntartói ellenőrzés lehet munkáltatói jogi, törvényességi és szakmai ellenőrzés.
2. A külső hatósági ellenőrzés, amely a törvényes működést, ezen belül külön a gazdálkodási, számviteli, költségvetési és pénzügyi jogszabályokban előírtak betartását vizsgálja. Ez utóbbi pénzügyi jellegű törvényességi ellenőrzést a Magyar Államkincstár (a továbbiakban MÁK) és az OH együttesen is végezheti. (Részletes szabályozása pénzügyi jogszabályokban történik.)
3. A közoktatási intézmények külső pedagógiai-szakmai ellenőrzése, amely új elemmel, az oktatásirányítás által megrendelt állami ellenőrzéssel egészül ki, a 18. melléklet szerint. Az országos szakmai ellenőrzés az intézményekben ötévente ismétlődő, minősítő értékeléssel záruló vizsgálat.
Megszervezése megyei szinten a kormányhivatalok feladata, amelyet az OH koordinál.

Szakmai támogatás

A pedagógusok tevékenységét nevelő-oktató munkát segítő alkalmazottak, továbbá kiképzett mentorok, szakértők és szaktanácsadók segítik.

A segítő alkalmazottak körét lásd a 17. mellékletben.

Mentor

A pályakezdő pedagógus munkáját, beilleszkedését segítő, ilyen irányú szakvizsgával rendelkező, **Pedagógus II. fokozattal** rendelkező pedagógus⁸ a Pedagógus életpálya törvény szerint.

A „...Pedagógus II. fokozattal...” szövegrészt a „...legalább Pedagógus II fokozattal...” szövegrészre kérjük cserélni!

Szakértő

Feladata a szakmai ellenőrzés, szakvélemény készítése a felkérésben foglaltak szerint. Csak a feladat jellegének megfelelő szakirányú szakvizsgával rendelkező Pedagógus III. (Mesterpedagógus) lehet szakértő (lásd a Pedagógus életpálya törvényt).⁹ Szakértő közoktatási intézményben ténylegesen dolgozó **vagy onnan tíz évnél nem régebben nyugdíjba ment pedagógus lehet.**

*Kifejezetten nem értünk egyet a kor kikötésével, mert a kora nem befolyásolja a szakértő teljesítését, s így a törvénytervezet diszkriminatív jellegű. Kérjük, a tervezetből törölni a kikötést!
Hiányoljuk a szakértő munkavégzéséhez a feltételek megnevezését (L.: mint a szaktanácsadónál)*

A pedagógus II. fokozat csak 2016-tól kezdődően kötelező feltétel

³ A Mesterpedagógus fokozat csak 2016-tól kezdődően kötelező feltétel

VITAIRAT

Szaktanácsadó

Feladata a pedagógusok munkájának szakirányú (tantárgyi vagy sajátos pedagógiai területen igényelt) segítése, konzultációk, továbbképzések, szakmai fórumok szervezése. Ötévenként legalább egy alkalommal meglátogatja a körzetében dolgozó, szakterületéhez tartozó pedagógusok óráit. Igazgatói felkérésre külön segítséget nyújt. Csak Pedagógus III. (Mesterpedagógus) lehet szaktanácsadó.¹⁰

A szaktanácsadó központi szakmai irányítás mellett, a Pedagógiai Intézet keretében vagy fél munkaidőben közoktatási intézményben alkalmazott pedagógusként, továbbá tíz évnél nem régebbi nyugdíjasként végezhet ilyen munkát.

Nem egyértelmű az álláspont az egyesületben a szakértő és a szaktanácsadó ilyen irányú szétválasztásával, mert van, aki jónak, van, aki rossznak, a gyakorlatban nem működőnek tartja. A szaktanácsadó munkája gyakorlatilag szakértői munka az ellenőrzési feladatok kivételével. A szakértőnek és a szaktanácsadónak rendszeresen fogalmi keveredése van a gyakorlatban, meg kellene szüntetni a mesterséges szétválasztását. Jelenleg úgy működik a rendszerben, mintha az orvosok közül az egyik csak diagnosztizálna, a másik csak gyógyítana.

Vizsgaelnök

Csak Pedagógus II. fokozatú, a vizsgaelnöki feladatokra kiképzett pedagógus lehet érettségi vizsgaelnök.¹¹

A „Csak pedagógus II. fokozatú” szövegrészt kérjük „Legalább Pedagógus II. fokozatú”-ra cserélni

Országos névjegyzékek

A mentor, szakértő, szaktanácsadó és vizsgaelnök akkor tölthet be ilyen funkciót, ha felvételi magát az Országos névjegyzékre. A névjegyzékre kerülés a megkívánt fokozat, illetve szakképzettség megléte és ilyen irányú kérvény esetén automatikus, és a nyugdíjazást követő tizedik évig érvényes. A névjegyzéket az OH vezeti a kormányhivatalok - külön jogszabályban meghatározottak szerinti - közreműködésével.

Van „Országos szaktanácsadói névjegyzék”? Ez is azt mutatja, hogy a szaktanácsadó és a szakértő ugyanaz a személy lehet.

¹ A Mesterpedagógus fokozat csak 2016-tól kezdődően kötelező feltétel

² A pedagógus II. fokozat csak 2016-tól kötelező feltétel

AZ ÖSSZMAGYARSÁG HELYE A MAGYAR OKTATÁSI RENDSZERBEN

Az iskolai Nemzeti Összetartozás Napja bevezetéséről, a magyarországi és a külföldi magyar fiatalok közötti kapcsolatok kialakításáról és elmélyítéséről a közoktatásban, valamint a Magyarország határain kívül élő magyarság életének, történetének megismertetéséről született jogszabályok képezik az alapját a közoktatás ez irányú programjainak. A közoktatási intézmények a 9-10-11. évfolyamok valamelyikén szervezik meg a határon túli kirándulásokat, amelyeknek pályázati támogatásakor előnyt élveznek a külföldi iskolával dokumentált cserekapcsolatban álló hazai iskolák.

A magyar állampolgárságról szóló 1993. évi LV. törvény módosításáról szóló 2010. évi XLIV. törvény alapján a külföldi magyarok, amennyiben az úgynevezett egyszerűsített honosítási eljárással felveszik a magyar állampolgárságot, ugyanazokkal a jogokkal vehetnek részt a magyarországi közoktatási rendszerben, mint a magyar állampolgárok.

NEMZETKÖZI RENDELKEZÉSEK

A nemzetközi vonatkozású rendelkezéseket az elmúlt évtizedekben kialakult szabályozással összhangban indokolt rögzíteni.

A külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséről külön törvény rendelkezik (2001. évi C. törvény).

Lehetséges magyar nevelési-oktatási intézmény alapítása és fenntartása külföldön.

Magyar állami óvodát, általános iskolát, középiskolát és kollégiumot külföldön az oktatásért felelős miniszter, szakiskolát a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter létesíthet és tarthat fenn, egyéb magyar nevelési-oktatási intézmény külföldön az oktatásért felelős miniszter engedélyével alapítható.

Mindkét esetben további követelmény, hogy az intézmény alapítását és működését a működés helye szerinti (tehát a „befogadó”) állam jogrendje vagy nemzetközi szerződés lehetővé tegye. Minthogy a külföldön működő intézmény nem utalható magyarországi jegyző területi illetékességébe, az oktatásért felelős miniszter látja el a nyilvántartásba vétellel és a törvényességi ellenőrzéssel kapcsolatos állami feladatokat.

VITAI R A T

A külföldi nevelési-oktatási intézmények magyarországi működése elé a koncepció nem gördít adminisztratív akadályokat. Az ilyen - magyar bizonyítvány kiadására nem jogosult - intézmény működésének, illetve a külföldi bizonyítvány kiadásának alapvető feltétele, hogy az intézményt az állam, ahonnan származik, nevelési-oktatási intézménynek, az általa kiadott bizonyítványt pedig az ilyen nevelési-oktatási intézménynek megfelelő bizonyítványnak jogszerűen ismerje el, és a nevelési-oktatási intézményt az oktatásért felelős miniszter nyilvántartásba vegye. Az ilyen külföldi intézmény természetesen nem vonható általánosságban a közoktatási törvény hatálya alá, de működésében meg kell felelnie a Magyar Köztársaság Alkotmányának. Az alapításra és az ott folyó nevelő-oktató munkára annak az államnak a jogszabályait kell alkalmazni, amely az intézményt a sajátjának ismerte el. A magyar állampolgárok tankötelezettségüket ilyen iskolában is teljesíthetik.

A magyar állampolgárok külföldön folytatott tanulmányai tekintetében sem indokolt a hatályos szabályozás rendjének alapvető megváltoztatása. E szerint magyar állampolgár a jövőben is engedély nélkül folytathat tanulmányokat külföldön, tankötelezettségét pedig külföldi oktatási-nevelési intézményben is teljesítheti. E főszabály azonban azzal az adminisztratív kötelezettséggel jár, hogy a tanulmányok külföldön való folytatását be kell jelenteni a lakóhely, ennek hiányában a tartózkodási hely szerint illetékes jegyzőnek, illetve, ha a tanuló már hazai iskolába beiratkozott, az iskola igazgatójának. (Így állíthat ki hatósági bizonyítványt a jegyző a külföldön létesített tanulói jogviszonyról.) Az állandó lakóhellyel rendelkező tanulónak a külföldi tanulmányok alatt szünetel a magyarországi tanulói jogviszonya, így a törvénynek a tanulók jogaira és kötelezettségeire vonatkozó szabályait esetükben nem kell alkalmazni.

A nem magyar állampolgárokat magyarországi tanulmányaik tekintetében fő szabályként nem terheli a tankötelezettség. A nem magyar állampolgár kiskorúak is részt vehetnek a magyar közoktatásban, annak igénybevételéért (az óvodai, iskolai és kollégiumi ellátásért, illetve a pedagógiai szakszolgálatok igénybevételéért) azonban díjat kell fizetniük.

A hatályos törvény kivételként szabályozza azoknak a nem magyar állampolgár kiskorúaknak az esetét, akik a magyar állampolgárokkal azonos feltételek mellett vehetik igénybe a pedagógiai szakszolgálatok szolgáltatásait, s vehetnek részt az óvodai nevelésben, az iskolai nevelésben és oktatásban, a kollégiumi nevelésben. Ilyen kivételt jelentenek a menedékjogot kérő, menekült, menedékes személyek; az oktatásért felelős miniszter meghívólevelével érkező személyek, az Európai Unió, vagy az Európai Gazdasági Térség tagállamainak állampolgárai, a bevándorolt vagy

VITAIRAT

letelepedett jogállású, a Magyar Köztársaság területén való tartózkodásra jogosító engedéllyel rendelkező személyek.

Az utóbbi két kategóriát a törvény ma is nevesíti, azonban további feltételként írja elő, hogy a szülő három hónapot meghaladó tartózkodásra jogosító engedéllyel rendelkezék, illetve hogy kereső tevékenységet folytasson. Minthogy azonban a kereső tevékenység folytatása, illetve a megfelelő vagyoni helyzet biztosítása a tartózkodási engedély kiadásának is feltétele, ez utóbbi feltétel a jövőben indokolatlannak tűnik.

Ezek a gyerekek a magyar gyerekekkel azonos feltételek mellett vehetnek részt az óvodai nevelésben, a tanulók pedig a tanköteles magyar tanulókkal, azonos feltételek mellett az iskolai nevelésben és oktatásban, valamint a kollégiumi nevelésben.¹² Az idegen nevelési-oktatási rendszerből érkező gyermekeknek, tanulóknak minden pedagógiai segítséget meg kell adni ahhoz, hogy a beilleszkedésüket minél zökkenőmentesebbé tegye a fogadó intézmény. (Fokozott személyes törődés, szükség esetén nyelvi segítség, tankönyvek, taneszközök biztosítása a felzárkózás elősegítése céljából.)

Ez a gyakorlatban három pozitív következménnyel járna: továbbra is eleget tennénk annak az uniós elvárásnak, hogy ne alkalmazzunk indokolatlan megkülönböztetést az uniós állampolgárok között; nem terjesztenénk ki állampolgári kötelezettséget nem magyar állampolgárokra; e tanulók után az intézmények normatívát igényelhetnének. (A szabályozás e módja nem ismeretlen, a menedéjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény 10. §-a akként rendelkezik, hogy a menekültet, ha törvény vagy kormányrendelet kifejezetten eltérően nem rendelkezik, a magyar állampolgár jogai illetik meg, és kötelezettségei terhelik.)

VITAIRAT

MELLÉKLETEK

1. melléklet

Előkészítő, kislétszámú és felkészítő osztályok indításának szabályai

A hétéves kort elért, de az iskolai tanulásra még nem képes gyermekek számára legalább nyolc fő esetén előkészítő osztályt kell szervezni. Ennek célja és feladata, hogy a gyermekek egy év alatt behozzák lemaradásukat, és elérjék az iskolaérettséget.

Az előkészítő osztály után a gyermek - a szakértői bizottság véleménye alapján - vagy normál, vagy kislétszámú vagy gyógypedagógiai első osztályban folytathatja tanulmányait.

Kislétszámú osztályt ott kell szervezni legalább három, legfeljebb nyolc fővel, ahol a sajátos nevelési igényű gyermekek száma egyébként osztályonként háromnál több lenne.

Az előkészítő és a kislétszámú osztály megszervezése az iskolafenntartó feladata.

Legalább nyolc fő egybehangzó kérése esetén az általános iskolának középiskolai felkészítő osztályt is szerveznie kell. A felkészítő osztályban a gyermekek egyéni tanrend szerint haladva pótolják hiányosságait, és készülnek fel középiskolai tanulmányaikra.

Erre vonatkozóan milyen szabályozás várható óraszámok, szervezeti formák stb. tekintetében?

2. melléklet

A tankötelezettség szabályai

A gyermek ötéves korától óvodába köteles járni.

Legkorábban 6 éves korában kezdheti meg általános iskolai tanulmányait. E szabály alól kivételt – indokolt esetben – a kormányhivatal tehet.

Az óvoda javaslatára bármely gyermek esetében sor kerül az iskolaérettségi vizsgálatra a pedagógiai szakszolgálat szakértői bizottsága előtt (a továbbiakban: bizottság). A vizsgálatot a szülő is kezdeményezheti.

A bizottság legalább négytagú, tagjai: egy-egy tanító, gyógypedagógus, pszichológus, gyermekorvos.

VITAIRAT

Az iskolaérettségi vizsgálat részei:

1. A gyermek fejlődésének feltérképezése: a terhesség lefolyása, a születés körülményei, csecsemő- és kisgyermekkorú testi, mozgás-, beszéd- és érzelmi fejlődés, óvodai beilleszkedés, a család szociális háttere és érzelmi légköre.
2. Csoportban történő megfigyelés: szabad játék közben figyelik meg a gyermekek társakhoz való alkalmazkodását, társas viselkedését, konfliktusmegoldását, a tárgyakhoz való viszonyát, általában a szociális érettség fokát.
3. Egyéni vizsgálat: elsősorban a motiváció és terhelhetőség kérdései köré csoportosul. Méri a gyermek megfelelő fizikai állapotát, pszichés alkalmasságát, gondolkodása bizonyos jellemzőinek kellő mértékű fejlettségét.
4. A bizottság javaslata a gyermek beiskolázásával kapcsolatban.

Hetedik életévét betöltött gyermeknek be kell iratkoznia iskolába.

A bizottság véleménye alapján a gyermek vagy normál osztályba, vagy előkészítő osztályba, vagy kislétszámú osztályba, vagy gyógypedagógiai osztályba mehet.

A szakvéleményt az általános iskola igazgatója köteles figyelembe venni.

A bizottság a kislétszámú osztályba felvett gyermekekről legalább évente újabb szakvéleményt ad ki, amelynek alapján szülői egyetértés esetén a gyermek tanév közben is másik osztályba sorolható. Meg kell teremteni a feltételeit annak, hogy a szakértői bizottság kiszállhasson az óvodákba, iskolákba. Kezdetben utazó bizottság végzi a vizsgálatot, később vizsgálati eszközökkel felszerelt diagnosztikai kisbusz járja a településeket. Így minden gyermeket saját óvodájában, a későbbiekben saját iskolájában lehet megvizsgálni, a vizsgálat eredményeit pedig nem befolyásolja az utazással járó feszültség (vidéki közlekedési feltételek, anyagi gondok, szülők esetleges érdektelensége).

A gyermekek 6 éves korban történő beiskolázása, az óvodából történő már-már erőszakos eltávolítása, az előkészítő osztály felállítása rossz döntés lenne.

Az óvodák évekként ezelőtt – szakemberek bevonásával – megteremtették a 6-7 éven túli gyermekek foglalkoztatásához szükséges feltételeket.

A mentálisan iskolaéretlen gyermek általában szociálisan is éretlen, miért kényszerítjük iskolai életmódra? Hiszen ennek orvoslása csak a játék, csak a játékos személyiségfejlesztés lehet. Lesznek óvónők az iskolában, akik minderre képzettek? Másképp értelmét veszti a kezdeményezés. Mindez szintiszta szegregációhoz vezet.

A 6 évesen iskolaérett gyermeket a szülő, ne tarthassa vissza az óvodában

VITAIRAT

3. melléklet

Hídprogram

Ha a tanuló az általános iskola befejezését követően valamilyen oknál fogva nem nyert felvételt középfokú iskolába (gyenge tanulmányi eredménye, betegség, élethelyzetbeli problémák, egyébek miatt), s így nem tudja elkezdni középfokú tanulmányait, ám az általános iskola utolsó osztályának megismétlése vagy szakiskolai felkészítő osztály elvégzése pedagógiai szempontból nem indokolt, akkor a következő tanévben az általános iskola javaslatára a Hídprogram keretében úgynevezett nulladik évfolyamra járhat.

A nulladik évfolyam legalább nyolc tanuló egybehangzó igénye esetén bármely középfokú iskolában megszervezhető. Az osztály létszáma legfeljebb 15 fő lehet. A nulladik év megszervezése kötelező megyei feladat.

A tanulásszervezésnek a korszerű pedagógiai módszerek széles körére kell épülnie. Egyéni, személyre szabott fejlesztő programmal, sok csoportmunkával, kommunikációs és életmód gyakorlatokkal kell pótolni mindazt, ami hiányzik a sikeres középiskolai beilleszkedéshez. A nulladik évfolyam pedagógiai munkáját a minisztérium szakmai ajánlásokkal segíti.

A program résztvevői bizonyítványt kapnak, és a felvételi eljárás rendje szerint a következő tanévben bármely középfokú iskolába jelentkezhetnek.

4. melléklet

A középiskolába történő felvétel szabályai

A középiskolai felvételi követelményeket a jogszabályokkal összhangban az iskola állapítja meg, és azokat a felvételi tájékoztatóban szabályozott időpontban nyilvánosságra hozza. A szakiskola vagy szakközépiskola adott szakképesítésre való felvételhez egészségügyi és a pályaalkalmasságra vonatkozó szakvéleményt kérhet. A szakmai alkalmassági vizsga követelményeit az iskola igazgatója és a gyakorlati képzés szervezője együttesen állapítja meg. A követelményeket az iskola nyilvánosságra hozza.

A többcélú közoktatási intézmény általános iskolájából az intézmény középiskolájába való továbblépés feltételeit az intézmény pedagógiai programja határozza meg.

VITAIRAT

A sajátos nevelési igényű tanuló részére a felvételi vizsgán indokolt esetben biztosítani kell a hosszabb felkészülési időt, az írásbeli felmérésen biztosítani kell az iskolai tanulmányai során általa használt, megszokott eszközöket, a vizsga szervezésével alkalmazkodni kell az adottságaihoz (szóbeli-írásbeli vizsga kiváltása).

A felvételi kérelmek elbírálásánál a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókat az iskola pedagógiai programjában meghatározottak szerint előnyben kell részesíteni.

Az iskola a pedagógiai programjában szabályozott módon tarthat önálló szóbeli felvételi vizsgát, amelyet az iskola pedagógusaiból álló bizottság előtt kell letenni. A vizsga írásos része lehet a központi felvételi dolgozat, de az iskola tanárai is összeállíthatják az írásbeli és a szóbeli vizsga kérdéseit, és ők értékelik a tanuló munkáját.

A munkába álláshoz, az önálló életkezdéshez szükséges ismeretek elsajátítására lehetősége van annak is, aki nem rendelkezik alapfokú iskolai végzettséggel. A szakmatanulásra nekik is lehetőségük van a 16. életév betöltése után. Az alkalmassági vizsgák számukra is kötelezőek.

5. melléklet

A hat és nyolc évfolyamos gimnáziumok működésének szabályai¹³

A tehetséggondozás speciális feladatának ellátására gimnázium működhet hat vagy nyolc évfolyammal is.

A hat és nyolc évfolyamos gimnázium tanulóitól a fokozott tehetséggondozás eredményeképpen többlet-teljesítmény várható el. A kötelező tanítási órák száma évfolyamonként átlagosan 1,5 órával magasabb, mint más iskolák azonos évfolyamán. Jogszabályi keretek betartásával pedagógusaitól is többletmunkát vár el.

A nevelő-oktató munka tartalmi szabályozásában irányadó a Nemzeti alaptanterv, a munka szervezésére az iskolatípusnak megfelelő külön kerettantervet ad ki a miniszter.

A hat és nyolc évfolyamos gimnáziumokban a két kötelező idegen nyelv mellett egy harmadik idegen nyelv tanulása is kötelező. A nyolc évfolyamos gimnáziumban meg kell teremteni a feltételeket a negyedik idegen nyelv fakultatív tanulásához.

A mellékletben felsorolt kritériumok teljesítése három év átlagában értendő. A megfelelést az OH ellenőrzi, először a 2016-17-es tanévben. A teljesülés hiányában a hat vagy nyolc évfolyamos gimnázium négy évfolyammal működhet tovább, vagy a fenntartónak át kell szerveznie.

VITAIRAT

A világosan megfogalmazott és dokumentált tehetséggondozó munka a párhuzamos osztályok sajátos képzési irányainak legalább a kétszeresén folyik, és legalább ugyanannyi szakkört, illetve más tanórán kívüli foglalkozást működtet az iskola, mint az osztályok összes száma. Ezeknek a szakköröknek egy része más iskolák tanulói számára is hozzáférhető.

A hat évfolyamos gimnáziumokban legalább két, a nyolc évfolyamosokban legalább három tantárgyi vagy műveltségi területen készítik fel folyamatosan a versenyekre a tanulókat a pedagógiai programban foglaltak szerint.

A nyolc évfolyamos gimnáziumokban a legkiválóbb tanulók tanári irányítás mellett legalább két önképzőkörben önálló kutatást végeznek.

Az iskola dokumentáltan részt vesz országos tehetséggondozó programokban.

A jelentkezők száma minden évben legalább másfélszeresen meghaladja az indítandó osztályokra számított átlagléttszámot.

A kompetencia-méréseken a hat és nyolc évfolyamos gimnáziumok tanulóinak átlageredménye az egyes mért évfolyamokon legalább 10%-kal meghaladja az országos átlageredményt. A 9-12. évfolyamos tanulók legalább 20%-a indul évente valamilyen országos tanulmányi versenyen, és évente legalább egy tanuló országos döntőbe jut.

Minden tanuló legalább két tantárgyból emelt szintű érettségi vizsgát köteles tenni. A vizsgákon a tanulók átlagteljesítménye legalább 10%-kal meghaladja az országos átlagot. A gimnázium vagy önálló kollégiumot működtet, vagy meg tudja oldani valamennyi 25 km-nél távolabb lakó tanulója kollégiumi elhelyezését.

A gimnáziumi oktatásban részt vevő valamennyi tanár egyetemi végzettséggel rendelkezik. A teljes állású tanárok legalább 40%-a kétszakos, és Pedagógus III. (Mesterpedagógus) vagy Tudóstanár fokozattal rendelkezik.

Az iskola tehetséggondozó profilja szerint területenként legalább két szaktanár rendelkezik tehetséggondozó tanúsítvánnyal.

A fenntartó abban az esetben alapíthat új hat vagy nyolc évfolyamos gimnáziumot, ha az egyéb jogszabályi feltételek mellett az iskola várakozási idő nélkül teljesíti a nevelőtestület képzettségi kritériumait, illetve a már működtetett évfolyamokon teljesíti a túljelentkezési követelményeket. Az

VITAIRAT

engedély akkor adható meg, ha az iskola a méréseken az országos átlag felett teljesített, továbbá vállalja azokat a tehetséggondozó tevékenységeket, amelyeket a jogszabály előír. Mivel az alapfokú oktatás felső tagozatát erősen befolyásolja ezeknek az iskoláknak a jó tanulókat elszívó hatása, számuk ésszerű határok között tartása a közoktatás érdeke. A hat, illetve nyolc évfolyamos gimnázium, mint kiemelt tehetséggondozó intézménytípus számára a törvény az állami támogatást a kritériumok teljesítéséhez köti.

A hat- és nyolcosztályos gimnáziumok esetében irreális a 3 idegen nyelv és a két emelt szintű érettségi követelménye. Ez legyen továbbra is választható. Ne töröljék el az idegen nyelvi előkészítőket, amelyek sikeresen készítették fel – elsősorban a hátrányos helyzetű tanulókat – az érettségikre és a nyelvvizsgákra. *(Ebben nincs egyetértés a szakértők között, mert más vélemény szerint: ha a hat- és nyolcévfolyamos gimnáziumok a tehetséggondozásra jöttek létre, akkor valóban végezzék is azt, és legyenek kiemelkedő elvárások a képzésekkel, s az elvárt eredményekkel szemben.)*

Nem világos a következő mondat: *„A világosan megfogalmazott és dokumentált tehetséggondozó munka a párhuzamos osztályok sajátos képzési irányainak legalább a kétszeresén folyik.”* Ki kellene fejteni, mit értenek ez alatt.

A kompetenciamérésekkel kapcsolatos elvárások semmitmondóak. A válogatás miatt a gyermekek biztos, hogy az országos átlag felett teljesítenek 10 %-kal, akkor is, ha az iskola semmi különösét sem tesz ennek érdekében. Legyen feltétele a tehetséggondozó iskolák működésének, hogy legalább 2. (esetleg 3.) szint elérése elvárás minden tanuló esetében.

A ma működő 6 és 8 osztályos gimnáziumok jelentős része nem igazán felel meg a vitaanyagban szereplő feltételeknek. Miért kell ezeket még hosszú évekig finanszírozni?

6. melléklet

Többcélú intézmények

A többcélú intézmény több különböző típusú közoktatási intézmény feladatait is elláthatja, de a jogszabályban meghatározott módon közoktatási intézmény összevonható nem közoktatási feladatot ellátó intézménnyel is. A lehetséges intézmények:

- egységes iskola vagy összetett iskola (pedagógiai feladatellátás tekintetében szervezetileg egységes intézmény, 13 évfolyamos is lehet)

VITAIRAT

- egységes - az általános iskola, a gimnázium és az alapfokú művészetoktatás feladatait is ellátó - intézmény (pl. kórusiskola)
- közös igazgatású közoktatási intézmény (szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézményegységek keretében működik)
- általános művelődési központ (szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézményegységek keretében a közoktatási feladatok, továbbá a kulturális, művészeti, könyvtári, közművelődési és sportfeladatok közül legalább egyet-egyét ellát)
- egységes gyógypedagógiai, konduktív-pedagógiai módszertani intézmény (a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók többiekkel együtt történő nevelését, oktatását segítő, pedagógiai szakszolgálattal, utazó szakember hálózattal)
- egységes pedagógiai szakszolgálatot ellátó intézmény
- egységes, az óvodai és bölcsődei feladatokat ellátó intézmény (kétévesnél idősebb, továbbá óvodáskorú gyermekek nevelésére, jogszabályi feltételek mellett).

A többcélú intézmény egy szervezeti és működési szabályzatot, valamint tagintézményenként esetenként eltérő pedagógiai programot és házirendet készít. Az általános művelődési központ egy pedagógiai-művelődési programot készít. A különböző intézményegységek egymással együttműködnek, munkájukat összehangolják.

A térségi integrált szakképző központok (TISZK-ek) a többcélú intézmények szabályai szerint működnek. Munkájuk során a szakképzési tevékenységet a kistérségi, megyei vagy régiós gazdasági szempontok szerint koordinálják.

Az oktatási és kulturális terület együttműködésével kialakíthatóak új minőségi együttműködési formák is, például oktatást segítő kulturális intézmény, illetve ugyanilyen elven alapuló oktatást segítő sportintézmény is.

7. melléklet

Közoktatási intézmények fenntartásának, alapításának és megszüntetésének szabályai, fenntartói jogosultságok

A közoktatási intézmény jogi személy.

VITAIRAT

A közoktatási intézmény alapítását az *alapító okirat* és - nem állami, nem önkormányzati fenntartású intézmény esetében - a *működési engedély* alapján *nyilvántartásba* kell venni és oktatási azonosítóval ellátni. Ha a nevelési-oktatási intézménynek a székhelyén kívül másik telephelye is van, a telephelyre is meg kell kérni a működési engedélyt. Az alapító okiratot és a működési engedélyt módosítani kell, ha a fenntartó az alapító okirat bármely tartalmi elemének módosítására irányuló döntést hozott.

A közoktatási intézmény *alapító okirata* a következőket tartalmazza:

- a) az intézmény nevét, az alapító, illetve a fenntartó nevét és címét,
- b) az intézmény típusát, alaptevékenységét,
- c) az intézmény székhelyének és valamennyi telephelyének címét,
- d) az intézmény minden tagintézményének, intézményegységének (beleértve a tagozatot is) a megnevezését,
- e) iskola esetén az évfolyamok számát,
- f) nevelési-oktatási intézmény esetén az intézménybe felvehető maximális gyermek-, tanulólétszámot,
- g) alapfokú művészetoktatás esetén a művészeti ágak, azon belül a tanszakok megnevezését,
- h) nemzeti, etnikai, kisebbségi feladatait
- i) a feladatellátást szolgáló vagyont, a vagyon feletti rendelkezés jogát, j) a gazdálkodással összefüggő jogosítványokat.

A *működési engedélyt* és az oktatási azonosítót a kormányhivatal állítja ki. (Másodfokon az OH jár el.)

A működési engedély akkor adható ki, ha a nevelési-oktatási intézmény rendelkezik a feladatai ellátásához szükséges alábbi feltételekkel, illetve ezeket fokozatosan - a felmenő rendszernek megfelelően - megteremti:

- a) állandó saját székhely (ha a feladatai ellátásához szükséges jogszabályban meghatározott helyiségek feletti rendelkezési jog a nevelési-oktatási intézmény működéséhez legalább öt nevelési, tanítási évre biztosított);
- b) a megállapított maximális létszám befogadására alkalmas és elegendő helyiség;
- c) a feladatok ellátásához szükséges állandó saját alkalmazotti létszám (a pedagógusok legalább 75 százaléka főállású),
- d) jogszabályokban meghatározott eszközök és szabályzatok,
- e) a működéséhez szükséges pénzeszközök,
- f) a fenntartó által jóváhagyott pedagógiai program.

Ha a nevelési-oktatási intézmény székhelye másik nevelési-oktatási intézmény által is használt ingatlanban van, az engedélyezési eljárásban vizsgálni kell azt is, hogy az épületben biztosítható-e valamennyi nevelési-oktatási intézmény zavartalan működése.

VITAIRAT

A működési engedélyért és az oktatási azonosítóért az illetéktörvény szerinti díjat kell fizetni.

A feladataik ellátásához szükséges - a fentiekben felsorolt - feltételekkel az állami, önkormányzati fenntartású nevelési-oktatási intézményeknek is rendelkezniük kell, azzal az eltéréssel, hogy esetükben az állandó saját székhellyel való rendelkezés csak akkor teljesül, ha a feladataik ellátásához szükséges, jogszabályban meghatározott helyiségek határozatlan időre kizárólagos használatukban állnak.

A közoktatási intézmény - az alapító okirata aláírásának napjára visszamenő hatállyal - a *nyilvántartásba vétellel* jön létre.

A közoktatási intézmény a nyilvántartásból való törléssel - a törlés napján - megszűnik. A megszűnés eseteit a törvény rögzíti:

- az intézmény fenntartója az intézményt megszünteti,
- a fenntartó jogutód nélkül megszűnik,
- az egyéni vállalkozó meghal, és nincs olyan jogosult, aki folytatja a fenntartói tevékenységet,
- megszűnik a fenntartónak a közoktatás-szolgáltatás szervezési joga, illetve e jogának gyakorlásával felhagy,
- a fenntartó bejelenti, hogy fenntartói jogát nem kívánja tovább gyakorolni, kivéve, ha a fenntartói jog - az e törvényben meghatározottak szerint - új fenntartóra száll át,
- a fenntartó egy nevelési, tanítási évnél hosszabb ideig nem működteti az intézményt,
- a bíróság elrendelte az intézmény nyilvántartásból való törlését,
- minőségi, törvénytelenégi okokból az oktatási azonosítót a kormányhivatal visszavonta.

A megszűnést kezdeményezőnek kötelessége gondoskodni a tanulók elhelyezéséről.

A közoktatási intézmény feladatainak ellátásáról az alapító, illetve a fenntartó szerv által biztosított pénzeszköz, valamint egyéb bevételei alapján gondoskodik. A közoktatási intézmények fenntartási és működési költségeit - az évente összeállított és a fenntartó által megállapított - költségvetésben kell előirányozni.

A *fenntartó* irányítási jogosítványai:

- a) az intézmény alapítása (az alapító okirat kiadása), átszervezése, megszüntetése;
- b) az intézmény költségvetésének meghatározása;
- c) az e törvényben meghatározott osztály-, illetve csoport-létszámoktól való eltérés engedélyezése,

VITAIRAT

- d) törvényességi ellenőrzés;
- e) szakmai ellenőrzés és értékelés lefolytatása (kizárólag ellenőrzési szakértő bevonásával), illetve az országos szakmai ellenőrzés dokumentumaihoz való hozzáférés;
- f) az intézményvezető kinevezése és az intézményvezető feletti munkáltató jogok gyakorlása jogszabály szerint;
- g) az intézmény SzMSZ-ének és pedagógiai programjának jóváhagyása.

A fenntartó szeptember 1. és június 30 között

- a) iskolát nem indíthat, továbbá iskolát, kollégiumot, óvodát, osztályt, csoportot nem szervezhet át, nem szüntethet meg, fenntartói jogát nem adhatja át,
- b) az iskola, kollégium, óvoda feladatait nem változtathatja meg,
- c) pedagógusokra vonatkozó létszámcökkentési döntést nem hozhat.

A *helyi önkormányzat* kötelezően ellátandó közoktatási feladatai:

- az óvodai nevelés,
- az általános iskolai nevelés-oktatás,
- a nemzeti és etnikai kisebbség által lakott településen a nemzeti vagy etnikai kisebbséghez tartozók óvodai nevelése és általános iskolai nevelése-oktatása.

A *megyei*, valamint a *fővárosi önkormányzat* kötelező közoktatási feladatai:

- a) a kollégiumi és a nemzeti és etnikai kisebbségi kollégiumi ellátás,
- b) a középfokú iskolai ellátás,
- c) a nemzeti és etnikai kisebbség középiskolai ellátása,
- d) az általános és középfokú iskolai ellátás a felnőttoktatás keretében,
- e) az alapfokú művészetoktatás,
- f) pedagógiai szakszolgálat (továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás, nevelési tanácsadás, szakértői bizottságok, logopédiai szolgáltatás, gyógytestnevelés, tehetséggondozás, krízistanácsadás, fejlesztő pedagógusi szakszolgálat)
- g) a gyermekgyógyüdülőkben, egészségügyi intézményekben, rehabilitációs intézményekben *tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek* tankötelezettségének teljesítéséhez szükséges oktatás
- h) azoknak a sajátos nevelési igényű gyermekeknek, tanulóknak az óvodai, iskolai, kollégiumi ellátása, akik a *többi gyermekkel, tanulóval nem foglalkoztathatók együtt*.

A megyei/fővárosi önkormányzat a helyi/kerületi önkormányzatokkal együttműködve köteles a törvényben foglalt közoktatási feladatok ellátásához fejlesztési-intézkedési tervet (a továbbiakban:

VITAIRAT

önkormányzati közoktatási intézkedési terv) készíteni és azt legalább ötévente felülvizsgálni. A közoktatási intézkedési tervet a kormányhivatal hagyja jóvá. (Másodfokon az OH dönt.)

A *megyei kormányhivatal* oktatási osztályainak kötelező közoktatási feladatai:

- a) pedagógiai intézet működtetése (tantárgygondozás, tanulmányi versenyek szervezése, pedagógus továbbképzések és pedagógiai szaktanácsadás, vizsgaszervezés, mérések-értékelések lebonyolítása).
- b) a külön jogszabályokban a megyei kormányhivatal számára meghatározott oktatási szakigazgatási feladatok ellátása (szakértők munkájának koordinálása és ellenőrzése, a közoktatási intézmények szakmai ellenőrzése és értékelése, törvényességi ellenőrzés, hatósági ügyek, részvétel az érettségi lebonyolításában).

8. melléklet

A vezető-helyettesek létszáma

50 gyermek/tanuló létszámig: nincs vezető-helyettes

50 - 200 gyermek/tanuló létszám esetén: 1 vezető-helyettes

200 - 500 gyermek/tanuló esetén: 2 vezető-helyettes

500-nál több gyermek/tanuló esetén: 3 vezető-helyettes

A fenti minimális létszámtól a fenntartó lefelé eltérhet.

A nagy integrált szakképző intézményekben a vezetői struktúra vázolt modellje (ahol 500 tanuló felett 3 igazgatóhelyettes lehet maximum és csak lefelé lehet eltérni) nagyon kevés, ha tagiskolánként értelmezhető, akkor működőképes lehet.

9. melléklet

A közoktatási intézmény vezetőjének megbízása

A pályázati eljárást jogszabály határozza meg.

A) Két vezetői ciklus után címzetes igazgatói cím illeti meg a volt intézményvezetőt, kivéve, ha másik intézményben lesz vezető. A címzetes igazgatói cím mellé további egy ciklus (öt év) időtartamban a korábbi vezetői pótlékának 50%-a is megilleti. B) Nincs megkötés a ciklusok számában.

Ha a tagintézmények száma, vagy ha a szervezetileg és szakmailag önálló intézményegységek száma meghaladja az ötöt, a közoktatási intézmény élén főigazgató, a tagintézmény, az intézményegység

VITAIRAT

élén igazgató áll, más esetben az intézményegységeket tagintézmény-, intézményegység-vezető irányítja.

Többcélú intézményben a főigazgatót az igazgatótanács javaslatára a fenntartó bízza meg öt évre. A **Megbízás legfeljebb egy alkalommal meghosszabbítható.**

A közös igazgatású közoktatási intézmény és az általános művelődési központ vezetését az igazgatótanács segíti (részt vesz a munkáltatói jogkör gyakorlásában), továbbá vezetői és szakértői testület segítheti a munkát.

A pályázati eljárást jogszabály (miért nem itt szabályozott?) határozza meg.

- **Vezető kinevezése:**
  - tantestületi és a fenntartói véleményezés után szakmai grémium (esetleg kamara) döntésével javasoljuk a vezető kinevezését.
  - A többször meghosszabbítható a vezetői megbízást javasoljuk a koncepcióban szerepeltetni.
  - A vezetői kinevezés idejét – különösen általános iskolában – 5 év helyett 8 évben javasoljuk megállapítani, így a vezetői koncepció sikeressége igazolhatóvá válik.
  - Véleményünk szerint, ha már egy sikeres vezetői ciklust teljesített az igazgató, akkor alkalmazható legyen a pályázat mellőzése.
  - Amennyiben a pályázatátás fennmarad, úgy a 10-15 éve folyamatosan újraválasztott, s a szakmai rátermettségét már bizonyított intézményvezető, hosszabb, akár végleges kinevezését javasoljuk. (Ez lehet a vezető lelkiismeretes munkájának elismerése is!)
  - Véleményünk szerint a többcélú intézményben az igazgató kinevezésére nem kellene külön szabály.

10. melléklet

A szervezeti és működési szabályzat és a házirend

Szervezeti és működési szabályzat

A nevelési-oktatási intézmény szervezeti és működési szabályzata az intézmény zökkenőmentes napi működésének rendjét fogalmazza meg, tisztázza a jogköröket és a rendkívüli helyzetek kezelését.

A szervezeti és működési szabályzat meghatározza:

- a) a működés rendjét, a gyermekek, tanulók fogadásának, a vezetők iskolai jelenlétének rendjét

VITAIRAT

- b) a pedagógiai munka tervezésének, szervezésének és belső ellenőrzésének rendjét
- c) a vezetői helyettesítési rendet
- d) a vezetői feladatkörök megosztását, a vezetők, illetve a szervezeti egységek közötti kapcsolattartás rendjét, a munkaköri leírásokat
- e) a kapcsolattartás rendjét az intézményegységek között
- f) a vezetők és az intézményhez kapcsolódó szülői szervezetek közötti kapcsolattartás formáját, az egyéb külső kapcsolatok kezelésének formáit
- g) a feladatok átruházásával, a beszámolókkal kapcsolatos rendelkezéseket
- h) az intézmény területére lépés, az ott tartózkodás szabályait
- i) a fegyelmi eljárás szabályait
- j) a szakmai munkaközösségek tevékenységét
- k) a rendszeres egészségügyi felügyelet és ellátás rendjét
- l) az intézményi óvó-védő előírásokat, a rendkívüli esemény esetén szükséges teendőket
- m) a szülői közösség véleményezési, egyetértési jogkörébe utalt ügyeket
- n) a térítési díj, tandíj befizetésére, visszafizetésére vonatkozó rendelkezéseket
- o) a napközis, tanulószobai és az iskolaotthonos foglalkozásokra való felvétel iránti kérelmek, továbbá a kollégiumi, externátusi elhelyezés iránti kérelem elbírálásának elveit
- p) a szociális ösztöndíj, illetve a szociális támogatás megállapításának és felosztásának elveit, a nem alanyi jogon járó tankönyvtámogatás elvét, az elosztás rendjét
- q) mindazokat a kérdéseket, amelyeket a nevelőtestület szükségesnek tart szabályozni, illetve amelyek meghatározását jogszabály előírja, továbbá a nevelési-oktatási intézmény működésével összefüggő minden olyan kérdést, amelyet jogszabály rendelkezése alapján készített szabályzatban nem kell, illetve nem lehet szabályozni.

Az iskola, kollégium szervezeti és működési szabályzata tartalmazza a fentiekén túl:

- a) a tanórán kívüli foglalkozások szervezeti formáit
- b) a felnőttoktatás formáit
- c) a diákönkormányzat működésének feltételeit (kapcsolattartás, tárgyi feltételek, körülmények tekintetében)
- d) az iskolai sportkör működésének rendjét
- e) a könyvtár működésének szabályait.

Az SZMSZ-t a fenntartó - a megyei kormányhivatal oktatási osztálya szakértőjének véleménye alapján - hagyja jóvá a benyújtását követő első testületi ülésén. Amennyiben a benyújtás után 30 nap eltelt, az SZMSZ-t jóváhagyottnak kell tekinteni.

A fenntartó a jóváhagyást csak abban az esetben tagadhatja meg, ha az

VITAIRAT

- a) jogszabály-ellenes,
- b) a kötelező feladatokon túl vállalhatatlan anyagi terheket ró a fenntartóra.

Házirend

A házirend a tanulóknak szóló szabályzat, amely közérthetően tartalmazza az iskolai működés, valamint az iskola által elvárt viselkedési normák rendjét. Tartalmaznia kell különösen: a) a tanulók magatartásának és szorgalmának minősítési szabályait

- b) a gyermek, tanuló távolmaradásának, mulasztásának, késésének igazolására vonatkozó rendelkezéseket
- c) a tanulók vélemény-nyilvánításának, a tanulók rendszeres tájékoztatásának rendjét és formáit
- d) a tanulók jutalmazásának elveit és formáit
- e) a fegyelmező intézkedések formáit és alkalmazásának elveit
- f) a tanulók tantárgyválasztásával, annak módosításával kapcsolatos eljárási kérdéseket.

A Házirenddel kapcsolatban a tanulók és a szülők javaslatait és véleményét ki kell kérnie az intézménynek.

A megyei kormányhivatal oktatási osztálya szakértője egy törvényességi auditot takar? Ha igen akkor rendben, munkája segíti az intézményvezetőt és a fenntartót. (Lesz elég kapacitás az új közoktatási törvény bevezetését követő tömeges SZMSZ módosítás véleményezésére?)

SZMSZ elfogadására megadott szabály nem működőképes (30 napon belüli elfogadás a szakértésre és a testületi ülésre is – kevés.) A jelenlegi szabály, hogy a benyújtást követő 30 nap utáni első testületi ülésig van ideje a fenntartónak megfelelőbb.

11. melléklet

Irányelvek a csoportok és osztályok létszámának megállapításához

Csoport, osztály szervezésének létszámhatárai

Azokon a településeken, ahol tetszőleges fenntartó az egyetlen óvodát vagy általános iskolát működteti, csoport, illetve 1-4. osztály (akár összevont osztály formájában) már legalább 8 gyermek jelentkezése esetén is szervezhető.

Szervezni kell, illetve fenn kell tartani óvodai csoportot, iskolai osztályt, ha ugyanazon kisebbséghez tartozó nyolc gyermek, tanuló szülője kéri.

VITAIRAT

A sajátos nevelési igényű gyermeket az osztály, csoport létszámának számításánál - az alapfokú művészetoktatást kivéve - kettő, azt a gyermeket, tanulót pedig, aki testi, érzékszervi, közép súlyos értelmi fogyatékos, autista vagy halmozottan fogyatékos, három gyermekként kell számításba venni.

Összevont osztályokat szervezni az általános iskola alsó tagozatában, az alapfokú művészetoktatásban, továbbá a felzárkóztató oktatásban lehet. Az osztályok a helyi pedagógiai programban meghatározottak alapján csoportokra bonthatók. Csoport több osztály, illetve évfolyam tanulóiból is szervezhető.

Napközis csoportok szervezésére az adott évfolyam létszámhatárai érvényesek.

A levelező vagy más sajátos formában folyó oktatás esetén az itt megállapított létszámhatárok érvényesek.

Intézménytípus	csoport- és osztálylétszám	
	minimum	maximum
Óvoda*	13	25
Általános iskola 1-4. évfolyama*	13	25
Általános iskola 5-8. évfolyama	13	25
Gimnázium és szakközépiskola	26	34
Szakiskola elméleti képzés	16	24
Szakközépiskola, szakiskola gyakorlati képzés	8	12
Kollégiumi nappali foglalkozás	18	26
Kollégiumi éjszakai felügyelet épületenként és nemenként	-	120

*Kistélepülés óvodájában, illetve általános iskolájának 1-4. évfolyamán a minimális létszám 8.

Tanév közben osztály nem szervezhető át, a létszámhatárokat az intézmény - fenntartói jóváhagyással - rugalmasan kezelheti az átiratkozások miatt, a pedagógiai szempontok mérlegelésével.

12. melléklet

A pedagógiai program

A pedagógiai program a közoktatási intézmény szakmai önazonosságának hordozója, s egyben fejlesztési terve. Az intézmény sajátosságainak figyelembe vételével készül, oly módon, hogy a benne foglalt célok ellenőrzésre is alkalmas módon, feladatok, vállalások formájában öltsenek testet.

Tartalmi elemei:

VITAIRAT

- a) nevelési értékek, pedagógiai elvek
- b) intézményi hagyományok, szokások, öltözködés, viselkedés, ünnepek helyi rendje
- c) az együttélés szabályai, elvárások és vállalások
- d) az osztályfőnöki munka, feladatok
- e) az intézmény tartalmi munkájának sajátosságai (pl. tagozatok)
- f) a tanulmányi munka ellenőrzésének és értékelésének módjai, a tanulók magasabb évfolyamba lépésének szabályai
- g) a csoportbontások és a tanórán kívüli foglalkozások szervezésének elvei
- h) a tehetséggondozás feladatai
- i) a különleges bánásmódot igénylő , ennek részeként a sajátos nevelési igényű, a hátrányos helyzetű és gyerekekkel/tanulókkal való foglalkozás helyi rendje
- j) a tanulók részvétele az intézményi döntési folyamatokban
- k) a szülőkkel és az intézmény partnereivel való kapcsolattartás formái
- l) nemzeti és etnikai kisebbség és a többség kultúrájának megjelenése a pedagógiai folyamatban
- m) a felvétel és az átjárás (máshonnan átjelentkezett tanuló átvételének) helyi szabályai
- n) a választott kerettanterv és a helyi tanterv
- o) a mindennapos testnevelés és egészségnevelés
- p) szakképző intézményekben (szakiskolákban és szakközépiskolákban) az iskolában és a gyakorlati helyeken folyó képzés sajátos szabályai
- q) a tantárgy- és tanárválasztás szabályai
- r) minden olyan kérdés, amelynek a pedagógiai programban történő rögzítését a nevelőtestület szükségesnek tartja.

A pedagógiai programot a fenntartó - a megyei kormányhivatal oktatási osztálya szakértőjének véleménye alapján - hagyja jóvá a benyújtását követő első testületi ülésén. Amennyiben a benyújtás után 30 nap eltelt, a pedagógiai programot jóváhagyottnak kell tekinteni. A fenntartó a jóváhagyást csak abban az esetben tagadhatja meg, ha

- a) az szakmailag kifogásolható
- b) jogszabály-ellenes
- c) a kötelező feladatokon túl vállalhatatlan anyagi terheket ró a fenntartóra.

13. melléklet

A különleges bánásmódot igénylő' gyermek, tanulók fogalmának értelmezése

A törvény különleges bánásmódot igénylőknek tekinti az alábbi csoportok egyikébe tartozó gyermekeket:

1. sajátos nevelési igényű (testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének súlyos, vagy tartós és súlyos rendellenessége)
2. beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (a fejlődési, és vagy tanulási elmaradás, vagy nehézség nem a kognitív folyamatok és a viselkedésirányítás működési zavarával magyarázható, támasztható alá)
3. kiemelkedően tehetséges.

Az új törvény hátrányos helyzetűnek tekinti az alábbi csoportok egyikébe tartozó gyermeket:

1. rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy a szülő/gondviselő alacsony komfortfokozatú lakásban él, vagy hajléktalan,
2. a gyermek, tanuló szülője, vagy a törvényes képviselője akkor, amikor a gyermek óvodai, iskolai beíratása időpontjában nem rendelkezik általános iskolai végzettséggel
3. félárva, árva vagy egyetlen szülő által nevelt gyermek
4. tartós, súlyos betegséggel, fogyatékossgal élő közeli hozzátartozó él a családdal közös háztartásban,
5. rendezetlen állampolgári státusz,
6. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. alábbi 15. § (4) bekezdésében felsorolt intézkedések valamelyikében érintett (a védelembé vétel, a családba fogadás, az ideiglenes hatályú elhelyezés, az átmeneti nevelésbe vétel, a tartós nevelésbe vétel, a nevelési felügyelet elrendelése, az utógondozás elrendelése, az utógondozói ellátás elrendelése)

Legalább a fenti hét szempont közül kettő egyidejű fennállása esetén a gyermek halmozottan hátrányos helyzetű.

Szakértői vélemény alapján a különleges bánásmódot igénylő halmozottan hátrányos helyzetű, és a sajátos nevelési igényű gyermeket az osztály- és csoportlétszámok megállapításakor kétszeresen, különösen súlyos esetben háromszorosan kell számítani.

VITAIRAT

Fegyelmi szabályzat és eljárás

1. Ha a tanuló a kötelességeit súlyosan megszegi, fegyelmi eljárás alapján, indokolással ellátott írásbeli határozattal fegyelmi büntetésben részesíthető.
2. A fegyelmi büntetések kizárólag a következők lehetnek:
  - a) megrovás
  - b) szigorú megrovás
  - c) meghatározott kedvezmények, juttatások csökkentése, illetve megvonása
  - d) áthelyezés másik osztályba, tanulócsoportba vagy iskolába
  - e) eltiltás az adott iskolában a tanév folytatásától
  - f) kizárás az iskolából.
3. Tanköteles tanulóval szemben az „eltiltás az adott iskolában a tanév folytatásától” és az „áthelyezés az iskolából” fegyelmi büntetés csak rendkívüli vagy ismétlődő fegyelmi vétség esetén alkalmazható. Ekkor a szülő köteles új iskolát keresni a gyermeknek. Amennyiben a tanuló más iskolában történő elhelyezése a szülő kezdeményezésére 15 napon belül nem oldódik meg, a megyei kormányhivatal oktatási osztálya köteles iskoláról gondoskodni a számára.
4. A kollégiumban a kollégium rendjének megsértéséért
  - a) megrovás
  - b) szigorú megrovás
  - c) kizárásfegyelmi büntetés szabható ki.
5. A fegyelmi büntetés megállapításánál a tanuló életkorát, értelmi fejlettségét, az elkövetett cselekmény súlyát kell figyelembe venni. A fegyelmi büntetést a nevelőtestület hozza. A fegyelmi eljárás során be kell szerezni az iskolai, kollégiumi diákönkormányzat véleményét.
6. A fegyelmi eljárás során biztosítani kell, hogy a tanuló előadhassa védekezését. Tárgyalást akkor kell tartani, ha a tanuló vitatja a terhére rótt kötelességszegést, vagy azt a tényállás tisztázása egyébként indokolja.
7. A fegyelmi büntetést kiszabó határozat ellen fellebbezésnek van helye, amelyet - pedagógiai szakértő véleményét figyelembe véve - a fenntartó bírál el.

Az alkalmazás feltételei

A közoktatási intézményekben betölthető pedagógus munkakörök végzettségi és szakképzettségi követelményei

VITAIRAT

Nevelési-oktatási intézmények (óvoda, iskola, kollégium)

14. Pedagógus munkakör

óvodapedagógus

tanító

tanár az iskolai oktatás 5] évfolyamán

tanár az iskolai oktatás 6. [évfolyamán

tanár az iskolai oktatás 7. [évfolyamától kezdődően

középiskolai tanár

- szakközépiskolában, szakiskolában szakmai tantárgyat tanító tanár, illetve szakközépiskolában gyakorlati oktató

szakiskolában gyakorlati oktató

tanár alapfokú művészetoktatási intézményben, művészeti szakközépiskolában és szakiskolában

napközis, tanulószobai foglalkozást tartó tanító, tanár

egyéb tanórán kívüli foglalkozást tartó pedagógus

könyvtárostanárr (tanító)

Az alkalmazás végzettségi és szakképzettségi feltétele óvodapedagógus

tanító, konduktor-tanító, konduktor, tanár, amennyiben legalább 120 órás továbbképzésen vett részt

a tantárgynak megfelelő szakos tanár, tanító a szakkollégiumának vagy műveltségi területének megfelelő tantárgy tekintetében

a tantárgynak megfelelő szakos tanár, tanító a műveltségi területének megfelelő tantárgy tekintetében a

tantárgynak megfelelő szakos tanár

a tantárgynak megfelelő szakos tanár, a régi képzési rendszerben megszerzett oklevelek esetében csak egyetemi szintű tanár

a képzés szakirányának megfelelő szakos tanár vagy a képzés szakirányának megfelelő felsőfokú végzettséggel és pedagógiai továbbképzéssel

a képzés szakirányának megfelelő középfokú végzettséggel is és legalább 120 órás, felsőoktatási intézmény által szervezett pedagógiai továbbképzéssel

a művészeti tárgynak megfelelő szakirányú tanár vagy művész. Az alapfokú művészetoktatási intézmény előképző és alapfokú évfolyamain a művészeti tárgynak megfelelő szakirányú tanítói is, vagy országos elismertségű, díjazott művész pedagógusképző felsőfokú intézmény által szervezett pedagógiai kiegészítő továbbképzéssel.

tanító, konduktor, tanár, gyógypedagógus, szociálpedagógus, pedagógiai szakpszichológus, nevelőtanár, pedagógia alapszakos bölcsész, hittanár-nevelő szakos pedagógus

a foglalkozás tartalmi követelményeihez igazodóan tanító, tanár, szociálpedagógus, pedagógiai szakpszichológus, nevelőtanár, pedagógia alapszakos bölcsész vagy felsőfokú végzettségű más szakember pedagógiai továbbképzéssel

tanító, tanár, szociálpedagógus, pedagógiai szakpszichológus, nevelőtanár, pedagógia alapszakos bölcsész és könyvtáros, informatikus könyvtáros

iskolapszichológus

VITAIRAT

15. melléklet

pszichológus és pedagógus együtt vagy kollégiumi nevelő	pedagógiai <u>szakpszichológus</u> az iskolának megfelelően tanító vagy tanár, illetve gyógypedagógus, szociálpedagógus, pedagógiai <u>szakpszichológus, nevelőtanárr, pedagógia alapszakos bölcsész</u>
fejlesztő pedagógus	bármely pedagógus (óvodapedagógus, tanító, tanár) és a szakirányú továbbképzésben szerzett, a beilleszkedési, tanulási nehézségekkel küzdő gyermekek, tanulók szűrésére, csoportos <u>és egyéni foglalkoztatására jogosító szakképzettség</u>
pszichológus <u>szociálpedagógus</u> konduktor	<u>pszichológus</u> szociálpedagógus konduktor
logopédus gyógypedagógus	<u>gyógypedagógus logopédia szakirányon</u> a fogyatékoság típusának megfelelő szakirányon szerzett gyógypedagógus, vagy gyógypedagógia vagy gyógypedagógus tanári szakképzettség, továbbá a fogyatékoság típusának megfelelő <u>gyógypedagógusi végzettség</u>

A pedagógiai szakszolgálati intézményekben pedagógus munkakörben foglalkoztatottak végzettségi és szakképzettségi követelményeit külön jogszabály (jelenleg a 4/2010. (I. 19.) OKM rendelet) szabályozza. Ez a jövőben is fenntartandó.

A pedagógiai intézet alaptevékenysége körében foglalkoztatottak (pedagógiai szakértő, pedagógiai előadó) végzettségi és szakképzettségi követelményeit jelenleg szintén külön jogszabály rendezi (10/1994. (V. 13.) MKM rendelet). Ez a jövőben is fenntartandó.

Kivételi szabályok

Testnevelés szakos tanári végzettséggel és szakképzettséggel az iskolai nevelés-oktatás minden évfolyamán lehet testnevelő tanári munkakört betölteni. A közoktatás ötödik évfolyamától a mindennapos testnevelés keretében megszervezett sport- és mozgásprogramokat olyan szakedző vagy más felsőfokú végzettséggel rendelkező szakember (például néptáncos, balett-táncos, egyéb mozgásművészeti végzettségű) is vezetheti, akinek a felsőoktatásban szerzett, legalább 120 órás pedagógiai továbbképzést igazoló végzettsége van.

Idegen nyelv oktatására - minden iskolatípusban és minden évfolyamon - alkalmazható, aki nyelvtanári vagy idegen nyelv- és irodalom szakos tanári végzettséggel és szakképzettséggel rendelkezik, illetve anyanyelvű, és az iskolafoknak megfelelő pedagógusi végzettséggel vagy a felsőoktatásban szerzett, legalább 120 órás pedagógiai továbbképzést igazoló végzettséggel rendelkezik.

VITAI R A T

Pedagógus-munkakörben alkalmazható adott tantárgy oktatására az is, aki szakirányú felsőfokú végzettséggel rendelkezik, és továbbképzés keretében pedagógusi végzettséget szerzett. Óvodapedagógus munkakörben alkalmazható az is, aki óvónői szakközépiskolában szerzett érettségi-képesítő bizonyítvánnyal rendelkezik, feltéve, hogy a bizonyítvány, oklevél megszerzéstől 1996. szeptember 1. napjáig az adott pedagógus-munkakörben legalább hét év szakmai gyakorlatot szerzett.

A gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményekben

- a) a fogyatékoság típusának megfelelő gyógypedagógiai tanári, konduktori, konduktor-tanítói, terapeuta szakképzettség kell, ha az óvodai foglalkozás, illetve a tanórai foglalkozás elsődleges célja
- k) a sajátos nevelési igényből eredő hátrány csökkentése
- l) az egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció
  - ac) az értelmi fogyatékos tanuló iskolai nevelése, oktatása a külön e célra létrehozott gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben, óvodai csoportban, óvodai tagozaton, iskolai tagozaton, osztályban vagy csoportban történik
- b) az a) pontban meghatározott vagy az általános szabályok szerinti végzettség és szakképzettség kell,
  - ba) ha az óvodai foglalkozás, a tanórai foglalkozás elsődlegesen nem a sajátos nevelési igényből eredő hátrány csökkentését, a tanuló egészségügyi és pedagógiai célú habilitációját, rehabilitációját szolgálja
  - bc) a tanórán kívüli foglalkozáshoz, a kollégiumi foglalkozáshoz.

Ha az óvodai nevelés, iskolai nevelés és oktatás, kollégiumi nevelés nyelve a nemzeti vagy etnikai kisebbség nyelve, illetve nem magyar nyelv, az adott nyelven folyó nevelő és oktató munkához pedagógus-munkakörben - a nevelési-oktatási intézmény típusához igazodva - az alkalmazható, aki

- a) nemzetiségi óvodapedagógus, nemzetiségi tanítói oklevéllel rendelkezik,
- b) pedagógus munkakör betöltéséhez előírt végzettséggel és szakképzettséggel, valamint az iskolai és kollégiumi nevelés-oktatás nyelvének tanítására jogosító tanítói, tanári, nyelvtanári végzettséggel és szakképzettséggel rendelkezik,
- c) a tantárgynak megfelelő tanári végzettséggel és szakképzettséggel rendelkezik, továbbá az alapképzésben vagy a szakirányú továbbképzésben elsajátította az adott tantárgy kisebbségi nyelven történő oktatásához, illetve nem magyar nyelven történő oktatásához szükséges nyelvi ismereteket,

VITAIRAT

d) a Magyar Köztársaságban honosított, pedagógus-munkakör betöltésére jogosító, a tanítás nyelvének megfelelő oklevéllel rendelkezik.

A törvény további kivételi szabályokat határoz meg, amely biztosítja, hogy a korábbi képzési rendszerekben megszerzett bizonyítványokkal és oklevelekkel rendelkező, a törvény hatálybalépésekor a pályán lévő pedagógusok, illetve bizonyos körben azok, akiknek az öregségi nyugdíj jogosultság eléréséhez szükséges korhatárig tíz évnél kevesebb ideje van, változatlan munkakörben tovább foglalkoztathatók legyenek.

Ugyancsak szükséges kivételi szabályok fenntartása azokban az esetekben, amikor fennáll a veszélye, hogy a szakképzett munkaerő a szigorodó végzettségi és szakképzettségi előírások, illetve a felsőoktatási képzés nemrégiben történt beindulása miatt nem biztosítható (pl.: nemzeti és etnikai kisebbségi oktatás egyes területei).

16. melléklet

Osztályok és pedagógusok heti kötelező óraszám, a létszám megállapításának elvei

Osztályok heti kötelező óraszám

<i>évfolyam</i>	<i>heti tanulói óraszám hittan órák nélkül</i>		<i>tanulói napi kötelező elméleti órák maximális száma***</i>	<i>finanszírozandó osztályonkénti órakeret****</i>
	<i>alap*</i>	<i>szabadon tervezhető**</i>		
1	23	2	4	27
2	23	2	4	28
3	24	3	5	30
4	25	3	5	32
5	26	3	5	33
6	27	3	5	34
7	28	3	5	35
8	29	3	5	36
9	30	3	6	43
10	31	3	6	44
11	29	6	6	50*****
12	29	6	6	50*****
13	29	6	6	50*****

Kizárólag nevelési feladatokra osztályonként további heti 2 óra biztosított az iskola pedagógiai programjában meghatározottak szerint. (kirándulás, színház- és múzeumlátogatás, stb.)

*Az alapóraszámok tartalmazzák a **heti 5 testnevelés** órát.

**Az iskola helyi tantervében meghatározott további (kötelező vagy nem kötelező) foglalkozások óraszám.

***A tanulók túlterhelésének elkerülése érdekében létesített korlátozás, mely **nem vonatkozik az ének-zene, a rajz, a informatika, a testnevelés és a gyakorlati órákra.**

VITAI R A T

****Csoportbontásra, érettségi felkészítésre, emelt szintű foglalkozásra fordítható órákkal együtt számított összes óraszám - a finanszírozás alapja.

*****Szakközépiskolában az emelt szintű érettségire felkészítő szakmai tárgyak óraszámja nélkül.

A hat és nyolc évfolyamos gimnáziumok 1,5 órával eltérhetnek a fenti óraszámoktól. Napközis órakeret **1-4. évfolyamon 22,5 óra/hét** csoportonként, 5-8. és gyógypedagógiai évfolyamon 15 óra/hét csoportonként, 9-12. évfolyamon 10 óra/hét csoportonként.

Kifejezetten egyetértünk a szándékkal! A készségtárgyak a gyakorlatban nem terhelik a gyermekeket, ugyanakkor leépítésük miatt drámaian visszaesett az érzelmi és az esztétikai nevelés az iskolákban. Javasoljuk, hogy a készségtárgyak magasabb óraszámát – a testneveléshez hasonlóan – a törvény írja elő. Ennek oka, hogy a nevelőtestületekben a készségtárgyakat tanítók számbeli aránya kevés, így az érdekérvényesítő képességük is alacsony. Törvényi védelem nélkül a „fő tantárgyak” pedagógusai elnyomják a készségtárgyak – egyébként a nevelőmunkában pótolhatatlan hatású – érdekeit.

Külön szeretnénk az énekkar megítélésében változást elérni. Minden „szakmabeli” pedagógus állítja, hogy az énekkar a harmóniahallás elérésének érdekében elengedhetetlen és pótolhatatlan képzési forma a gyermek életében. Éppen ezért, az iskolákat meg kellene erősíteni a törvény által, hogy a pedagógiai programban előírt, a tanár által kért énekkari munkában a tanulói részvétel kötelezettsége a többi tantárggyal egyenértékű legyen.

A tanulói túlterhelést – bizonyos értelemben véve érthetően – korlátozta a korábbi közoktatási törvény.

Nem korlátozta ugyanakkor a szülőt ebben, így a mai gyakorlat alapján a tanulói túlterhelés elsősorban a szülői elvárások jegyében valósul meg, nem az iskolában. Ez azt a gyakorlatot eredményezte, hogy mára a tanulót az iskolai munkájában korlátozza a szülő (versenyeken, szakkörökön való részvételt tilt stb.). Mindezt annak érdekében, hogy a tanuló, a család által választott divatos szabadidős (Tánc: akrobatikus rock, jazz-balet, Nyelv: külön idegen nyelvek /egyszerre több is/ Sport: egyesületen kívüli divatos sportok /lovaglás, síelés stb./ Kultúra: /manöken-képzés, magán színi tanodák stb.) elfoglaltságokon vegyen részt. Ebben támogatta a családot az a tény is, hogy a folyamatos forrásmegvonások következtében egyre silányabb és egyre kevesebb volt az iskola által szervezett délutáni szabadidős elfoglaltság. Ha e helytelen gyakorlatnak véget szeretnénk vetni, akkor a törvénynek ki kellene mondania a tanulói túlterhelés szülőkre vonatkozó korlátozását is, valamint az iskolai foglalkozások elsőbbségét.

Az iskolák közötti egészségtelen konkurencia egyik alapja a tagozat indítása. A tagozat működtetése – a magasabb óraszámú igények miatt – többbe kerül a normál tagozatnál, így differenciát okoz az intézmények finanszírozásában. Nem a tagozatok indításával van a probléma, mert az a különböző adottságú gyermekek tehetséggondozásának alapját jelenti, hanem azzal van a probléma, hogy egyes

VITAIRAT

iskolák – a biztos tanulólétszám elérésének érdekében – halmozzák a tagozatokat, s felvételi vizsgák során válogatják a gyermekeket a tagozatra jelentkezés jegyében. Véleményünk szerint e káros gyakorlat úgy fékezhető meg, hogy az iskola engedélyezett tagozatainak száma – a tanulólétszám arányában – egészséges keretek közé legyen szorítva (az iskola arculatának megfelelően egy tagozat engedélyezése, a személyi és tárgyi feltételek szigorú előírásával), továbbá – az ének zene, a rajz és a sport kivételével – a képességvizsgálat jegyében megtartott mindenféle tanulóválogatás betiltására lenne szükség az általános iskolai keretek között.

Hiányzik a rendszerben a szakmacsoportos képzés szakterületenkénti vezetője, amit jelenleg a gyakorlati oktatásvezető, ill. a helyettese tölt be. Ennek a posztnak a szükségletét a szintvizsgák, szakmai vizsgák szervezési feladatai, a gyakorlati oktatás tárgyi feltételeinek és anyagigényének biztosítása indokolja

Pedagógusok és vezetők heti kötelező óraszámja

	Gy	P	T	Ig*	Igh*
- óvodapedagógus	27	32		6	20
- tanító általános iskolában	19	21		2	4
- fejlesztő pedagógus iskolában	20	22		-	-
- tanár általános és középfokú iskolában	19	21	19	2	4
- napközis foglalkozást, tanulószobai foglalkozást tartó tanító, tanár általános iskolában, középfokú iskolában	20	22	19	2	4
- kollégiumi nevelő	22	24	19	4	8
- szakközépiskolai és szakiskolai gyakorlati oktató, szakoktató, fogyatékos tanulók iskolájában műhelyoktató	19	21	19	-	6
- könyvtárostanárr (tanító) nevelési-oktatási intézményben	20	22	19	-	-
- óvodapedagógus, fogyatékos gyermekek óvodájában	19	21		4	15
- fejlesztő pedagógus fogyatékos tanulók iskolájában	18	20		-	-
- tanár, gyógypedagógus (terapeuta) fogyatékos tanulók általános iskolájában	19	21		6	12
- tanár, gyógypedagógus (terapeuta) fogyatékos tanulók középfokú iskolájában	18	20		2	4
- napközis foglalkozást, tanulószobai foglalkozást tartó tanító, tanár, gyógypedagógus (terapeuta) fogyatékos tanulók általános iskolájában, középfokú iskolájában	19	21	19	2	4
- kollégiumi nevelő fogyatékos tanulók kollégiumában	20	22	19	4	8
- könyvtárostanárr (tanító) fogyatékos tanulók gyakorló nevelésioktatási intézményében	18	20	19	-	-
- tanár alapfokú művészetoktatási intézményben	19	21		2	4
- pszichológus, szociálpedagógus nevelési-oktatási intézményben	24	26	24	-	-
- konduktor, logopédus nevelési-oktatási intézményben	18	20	19	-	-
- pszichológus, szociálpedagógus, konduktor, logopédus, pedagógus, gyógypedagógus, gyógy-testnevelő a pedagógiai szakszolgálatot ellátó intézményben	19	21	19	-	-

VITAIRAT

Gy: gyakornok; P: Pedagógus T: Tudóstanár; Ig: igazgató; Igh: igazgatóhelyettes.

A táblázatban található adat az 500 vagy annál nagyobb gyermek-, illetve tanulólétszám esetén érvényes óraszám. Ha a létszám 200-499, akkor +2 óra; ha 50-199, akkor +4 óra; ha ennél kisebb a létszám, akkor +6 óra. Közismereti képzést nem folytató művészeti iskolák esetén a valós létszám harmadával kell számolni.

Gyakorlóintézményben a vezetőtanárnak minden olyan órája kettőnek számít, amelyen tanárjelölttel dolgozik. A tervezhetőség érdekében az előző tanév végén el kell készíteni a beosztást. Osztályfőnöknek, diákönkormányzatot segítő tanárnak heti egy óra órakedvezmény jár. Egy adott intézményben foglalkoztatott pedagógusok minimális létszámát a fenti adatok határozzák meg.

A pedagógusok óraszámának csökkentése nem érzékelhető. Vissza kellene állítani maximum heti 20 órára

A pedagógusok kötelező óraszámában jelenjen meg hangsúlyosan a problémás tanulók esetmegbeszélésére fordított idő

A nevelő-oktató munkát segítő alkalmazottak köre és létszáma 14

A pedagógusok tevékenységét, nevelő- és oktatómunkáját segítő alkalmazottak:

- iskolatitkár iskolánként 1 fő, 500 tanuló felett + 1 fő

Kevés. Az iskolatitkár az iskolai adminisztráció generál embere, munkája pótolhatatlan, betegség, nyugdíj esetén helyettesíthetetlen. Legalább 300 fő legyen az alsó határ felette annyival több a munka, hogy + 1 fő szükséges. 300 főig még áttekinthető az irodai adminisztráció és az adatszolgáltatás, felette a munkát el kell osztani. Így a fent jelzett problémák is áthidalhatók.

Az alkalmazotti létszámot legkésőbb 2014 szeptemberéig kell elérni az intézményekben.

VITAIRAT

- dajka, vagy helyette gondozónő és takarító együtt 1 fő / 15 gyermek

Ez az óvodában megfelelő, az általános iskolában és a középiskolában nagyon sok. A takarító-hivatalsegéd létszáma nem gyerek, hanem m² függő, jó esetben 400-500 m²/1fő

- laboráns a közoktatás ötödik évfolyamától számítva 1 fő / 250 tanuló (Általános iskolában nincs szükség laboránsra!)
- asszisztens az általános iskolában 1 fő / 100-150 tanuló

A pedagógiai asszisztens a leghasználhatóbb oktatót segítő az iskolában. A jelenlegi gyakorlatban nincs ennyi, mint amennyit a törvény javasol, azonban – ha van rá forrás – ezt a segítő funkciót mindenképpen alkalmazhatóbbnak tartjuk, mint a szabadidő szervezőt, aki nem tud az osztályfőnök helyett dolgozni, így komoly munka nélkül lézeng az intézményben. A pedagógiai asszisztens esetében jó lenne középfokú pedagógiai végzettséget előírni/biztosítani.

- iskolapszichológus - a fenntartó illetékességi körében

A jelenlegi rendszer nem jól működik, mert nem az intézményvezető a munkáltatója az iskolapszichológusnak. Az iskolapszichológus munkáját fontosnak tartjuk, de nem a jelenlegi formában. Ha szükséges, az egyesületünk tud szakértői véleményt adni arról, milyen formában, milyen rendszerben érdemes iskolapszichológust alkalmazni a közoktatási intézményekben.

- könyvtáros 100 tanulóig iskolánként 0,5 fő, 500 tanulóig 1 fő, 500 tanuló felett 1,5 vagy 2 fő
- szakoktató szakmától függően
- szakorvos fogyatékosokat nevelő óvodában, iskolában, kollégiumban, a fogyatékoság típusának megfelelően; általában iskolákban 1fő / 250 tanuló

- gyermek- és ifjúsági felügyelő vagy gyógypedagógiai asszisztens - a fenntartó illetékességi körében

- pedagógiai felügyelő - a fenntartó illetékességi körében
- szabadidő-szervező integrációs felkészítésre, ezen belül a fejlesztő pedagógus feladatainak ellátására is - a fenntartó illetékességi körében

A szabadidő szervező alkalmazása minden közoktatási intézményben nem feltétlenül helyes, kihasználtsága, szükségessége aggályos.

- műszaki vezető szakiskolában 1 fő, ha az legalább 120 munkahelyes tanműhellyel rendelkezik, illetve, ha délelőtt-délután is üzemelő tanműhelye van
- ápoló (kollégiumban is alkalmazható) a kizárólagosan fogyatékosokat fogadó diákotthonban 24 órás ellátásra kötelező
- hangszerkarbantartó - szerződéssel is foglalkoztatható
- úszómester tanuszodával rendelkező iskolában 1 fő, tanárok is elláthatják a feladatot.

A közoktatási intézmények feladatainak ellátásában gazdasági, ügyviteli, műszaki, kiegészítő és más alkalmazottak vesznek részt. Számukat a fenntartó által összevontan, központilag megszervezett

VITAIRAT

feladatellátás befolyásolja, de irányelveként összesen legfeljebb a pedagóguslétszám 20%-át tehetik ki. Ezt a létszámot feladatkörök szerint az intézmény vezetője rugalmasan oszthatja fel.

Nagy, integrált, többcélú és szakképzést is folytató intézmények esetén a tagiskolai szerkezethez is igazítani kellene a létszámkorlátot. (Több esetben igen nagy, akár 1000 főt is meghaladó létszámú, akár különböző településeken lévő tagiskolákkal működik az intézmény)

18. melléklet

Országos szakmai ellenőrzés

Az országos szakmai ellenőrzés célja a pedagógusok munkájának és az intézmény pedagógiai tevékenységének külső, egységes kritériumok szerinti ellenőrzése és értékelése a minőség javításának érdekében. Az ellenőrzés kiterjed minden oktatási azonosítóval rendelkező közoktatási intézményre. Alapvető módszere az óra- és foglalkozáslátogatás, a megfigyelés, az interjú és a pedagógiai dokumentumok vizsgálata. Az ellenőrzést a megyei kormányhivatal oktatási osztálya szervezi és koordinálja erre a feladatra képzett szakértők közreműködésével. Az intézmény ellenőrzést legalább három, a jogszabályi feltételek szerint kijelölt szakértőből álló csoport végzi. A szakértői csoport intézkedésre nem jogosult, megállapításait, javaslatát jegyzőkönyvben rögzíti.

Egyházi intézmény ellenőrzésekor feltétel a szakértők adott egyházhoz való tartozása. A programot és a szakértők képzését kormányrendelet fogja szabályozni.¹⁵

Az országos szakmai ellenőrzés a törvény egyik legfontosabb új eleme. Ezért szükségesnek tartjuk néhány vonását a kormányrendelet elkészültéig itt felvázolni.

A szakértői csoport a vizsgálat kitűzésekor, egy hónappal a tényleges intézménylátogatás előtt, bekéri az intézmény pedagógiai programját, az adott tanévre érvényes tantárgyfelosztást és órarendet. A helyszínen vizsgálja az SZMSZ-t és a házirendet, így a működés fő dokumentumain keresztül véleményt tud formálni az iskola egészének pedagógiai arculatáról.

A vizsgálat magában az intézményben 2-4 teljes napig tart. A helyszíni vizsgálat döntően óralátogatásokból és megbeszélésekből, interjúkból áll, de a szakértők a helyszínen is bekérnek még nem vizsgált, egyéb dokumentumokat. A szakértők naponta legalább öt-öt tanítási órát, illetve foglalkozást látogatnak meg, ez az intézmény méretétől függően összesen harminc-hatvan egységnyi óralátogatást jelent. A foglalkozás-látogatások, illetve a megfigyelés és a beszélgetés aránya értelemszerűen függ az intézmény profiljától. Kollégiumban több az interjú, a megfigyelés, iskolában nagyszámú az óralátogatás.

A szakértők döntő módon az egyes pedagógusok munkáját figyelik, és kötött, kidolgozott szempontrendszer alapján pontozzák és értékelik. Ezután levonják a következtetést az intézmény pedagógiai munkájáról. A látogatott órák és pedagógusok kiválasztása alapvetően véletlenszerű, de az igazgató javaslatot tehet bizonyos órák meglátogatására.

A szakértői csoport a megállapításait az intézménynek, a fenntartónak és a megyei kormányhivatalnak küldi el.

Az intézmény-ellenőrzésben csak a megyei kormányhivatalok által felkért, erre a feladatra képzett és regisztrált szakértők vehetnek részt. Kezdetben legalább 10 éves tényleges, igazolt gyakorlat, sikeresen elvégzett továbbképzés és hiteles szakmai ajánlás a jelentkezés feltétele. A szakmai ajánlás formáját és tartalmát szabályozni kell.

A pedagógus életpálya törvény életbe lépése után, 2014-től csak Pedagógus II. fokozatú szakértő, később elsősorban csak Mesterpedagógus vehet részt a képzésben, illetve az ellenőrzésben.

Az ellenőrzést vállalkozás nem végezheti.

A vizsgálat a működés fő dokumentumain keresztül az iskola egészének pedagógiai hitelességét értékeli, azt, hogy összhangban vannak-e egymással a különböző dokumentumok értékrend, szabályok, jogok, köteleességek, fegyelmi kérdések tekintetében. A szakértői vizsgálat azt állapítja meg, hogy az intézmény hogyan végzi a kerettantervben rögzített pedagógiai feladatokat, és megfelel-e a saját dokumentumaiban megfogalmazott vállalásainak. Az ellenőrzés

Nagyon időszerű, minél hamarabb meg kellene történnie

A TÖRVÉNYHEZ KAPCSOLÓDÓ JOGSZABÁLYOK JEGYZÉKE

1. A két tanítási nyelvű iskolákról. *Miniszteri rendelet*
2. Az óvodai nevelés alapprogramja, kiegészítve az összevont bölcsőde-óvoda működési elveivel.
Kormányrendelet
3. Nemzeti alaptanterv. *Kormányrendelet*
4. Az alapfokú művészetoktatási intézmények működési szabályai és tanterve. *Kormányrendelet*
5. A kollégium működésének szabályai és pedagógiai munkájának irányelvei. *Kormányrendelet*
6. A pedagógiai szakszolgálatok működéséről. *Miniszteri rendelet*
7. Pedagógus életpálya. *Törvény*
8. Közoktatási intézmények felszereléseinek és eszközeinek jegyzéke. *Miniszteri rendelet*
9. Tankönyvrendelet. *Miniszteri rendelet*

10. Közoktatási intézmény vezetői megbízásának eljárásrendje. *Miniszteri rendelet*
11. Kerettantervek. *Miniszteri rendeletek*
12. A középiskolai felvétel rendje. *Miniszteri rendelet*
13. Érettségi vizsgaszabályzat. *Kormányrendelet*
14. Érettségi vizsgatárgyak központi követelményei. *Miniszteri rendelet*
15. Nemzeti Tehetség Program. *Kormányrendelet*

16. Tanulói igazolvány, pedagógus igazolvány . *A KIM készülő rendelete*
17. Vizsgázás független vizsgabizottság előtt. *Miniszteri rendelet*
18. *Törvény a Pedagógus Kamaráról*
19. Térítésköteles, illetve tandíjköteles közoktatási tevékenységek, díjtételek. *Miniszteri rendelet*
20. Országos szakmai ellenőrzési rendszer. *Miniszteri rendelet*

17

További kapcsolódó, módosításra váró jogszabályok

- 20/1997. (II. 13.) Korm. rendelet A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény végrehajtásáról (tartalmazza: a nem állami, nem önkormányzati intézmények finanszírozására vonatkozó szabályokat, a KIR-be történő adatszolgáltatás részletszabályait stb.)
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet A pedagógus-továbbképzésről, a pedagógusszakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 307/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet az Oktatási Hivatalról
- a mindenkori tanév rendjéről szóló miniszteri rendelet
- 2/2005. (III. 1.) OM rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 38/2009. (XII. 29.) OKM rendelet a közoktatási szakértői tevékenység, valamint az érettségi vizsgaelnöki megbízás feltételeiről
- 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet A nevelési-oktatási intézmények működéséről (amelyben szerepel számos részletszabály a közoktatási törvény egyes szabályainak végrehajtásáról. Itt kerül szabályozásra többek között a kötelező eszköz- és felszerelési jegyzék, vagy az intézményvezető kiválasztására irányuló eljárás részletszabályai (kit kell meghívni a nevelőtestület ülésére, mikor határozatképes az ülés, miről dönt stb.), független vizsgabizottság előtti vizsga letételének szabályai, középiskolai felvétel, igazolatlan hiányzás stb. stb.)

---

megállapításait az intézmény igazgatója és fenntartója saját hatáskörben felhasználhatja. Az ellenőrzés finanszírozása állami költségvetésből történik.

VITAIRAT

- 10/1994. (V. 13.) MKM rendelet A pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről (vagyis a pedagógiai intézetekről is van külön jogszabály, pl. az itt alkalmazottak végzettségi és szakképzettségi feltételeinek vagy az országos pedagógiai szakmai szolgáltatásoknak a felsorolása)
- 2001. évi XXXVII. törvény a tankönyvpiac rendjéről
- 23/2004. (VIII. 27.) OM rendelet a tankönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről
- A nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvény
- A Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelve és a Nemzeti, etnikai kisebbség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról (32/1997. (XI. 5.) MKM rendelet).
- Szakképzési törvény

2014-től változhat.